

Pagaa Wi Agale Lapaasa

Ripili Agale

Go buk-ri ali medalomame Kristen enaali-para koe ele pisimi-daa go-rupa napipape agale lisa. Gore ake paa-daa ya? Kristen enaalimi Yesu Keriso-re ora nimuna Mudu Ali yaade loma kone rulasimi. Go buk-miri Kristen enaalina kone rulaere puri mapalaalia. Go-rupa kedaa adalimi nimu narabuainalia.

Go buk-parare werepe pape elenuna saa pi agale adaapu wia. Abi go yapi pimi Kristen-numiri go saa pi agalere makuaalimi. Pare kalu-ipa nami enaalimiri namakuaalimi. Go saa pi agalena re-re go-rupa: Yesu Keriso-re ora Mudu Ali piruma nipuna ki madaare Gote-me yada lore ali raayo gialia. Satan page rabualia. Yesumi nipuna kogono ma-dia yaalia raburi Gote-me enaalinu puri paboma piruma nimuna kone rulae elena mina rapaae-mere epe yoto katea. nimu Gote raapu piralimi. Go puma nimu kedaa meda wala namealimi. Gore ake paa-daa ya? Gote-me ele raayo madaa kagaa ma-opaalaa.

Robonu go-rupa adamina:

Abala adalepe agale (1.1-8)

Lotu kerepopu-para agale mana lisa (1.9-3.22)

Rogaa palae buk madaa agale riaoma wia (4.1-7.17)

Biugel kerepopu madaa riaoma agale (8.1-11.19)

Daliki adaae-para raa mename ade ele laapona agale (12.1-13.18)

Ele rado rado adisa (14.1–15.8)
 Gote-na rono pagape konere plet kerepopu
 madaa wisa (16.1-21)
 Gote-me yaa-para piri yada lore ali raayo
 ruboma wisa (17.1–20.10)
 Adaa kose teme rabu (20.11-15)
 Kagaa su laapo warialia (21.1–22.5)
 Pora poae agale (22.6-21)

*Jon-me so yaa-para pi elenu adoma pepa madaa
 lisa*

¹ Go pepa madaare so yaa-para pagaa wi wisa ele Yesu Keriso-me pename mea waalisa. Go kone raayore Gote-me Yesu lakenaloma Yesumi nipuna aposel kogono alinu-para werepe epaliade ele madaa agale lakalisa. Keriso nipumi ele raayo mea waalisa rabu nipuna ensel-me ni nipuna kogono ali Jon piri-para mea rapasa. ² Ni Jon-re neme go ele raayo abala kirita adisua-daa ora wia lo lagialo. Go pepare neme Gote-na lagi agale-para Yesu Keriso-me maa waalea agale-para lagialo.

³ Enaalinumi go pepa yarepea go werepe epape remaa pagoma go pepa madaa li agale pago kiritalimiri go enaali raayore nimumi raaname waru komalimi. Gore Gote-me go ele raayo mea waalape yapidi-ri rudu yala-daa lagialo.

*Jon-me agale ki medana luma medane laapo
 ruru piri-para rapaasa*

⁴ Neme go pepa lotu ada ruru ki medana luma medane laapo nimi mo Esia su robo ru-nane pimi enaali nimimi pagoma makuaape loma rapaato. Gote abi page piruma ora abalade page nipu

piruma pare wala werepe nipu epalia. Go pea-le nimimi nipuna epe raba meape kone-para epe kuma pi kone-para mealimina. Go puma go epe kone pope ki medana luma medane laapo nipuna epe pirape siaa re-para pimi-ae nimumi page apo epe konenu meamonolo guaaeme. ⁵ Go puma Yesu Keriso-re nipumi page apo epe konenu nimi guaaya. Nipuri ade abuna epe redepo le agale lakale ali piruaaya. Nipu abala ririna tapa-para marekaasa-pulu nipu go su kamaa pimi ali mudu raayona Mudu Ali komea pia.

Nipumi naa madaa ranaame komoma nipuna yaapimi naana koe elenu raayo mea rubisa. ⁶ Go puma nipumi abalade naare nipu pirape di madaa nipuna lodo kira-ae ruru-rupa mapiraasa. Go puma ora nipuna aapa Gote komeana kogono pamonalalo mapiraasa. Go pea-le Yesu Keriso-re ora yaalo yaalo nipu epe paana puri-para nipuna pirape puri page mina. Go ora.

⁷ Adalepa. Nipu mole raapu ipula-daa enaali raayona leme adalimi. Gore nipu abalade nil-mi lisimide alinumi wala page adalimi. Go puma su kamaa piri enaali raayome nipu madaa aako luma wala re waru teme. Go agalere ora ria yaade.

⁸ Gore ora puri pale Adaa Gote-me go-rupa lisa: Ni komeare abalade pirisua abi page pa pia werepe page pa pitua lisa. Go Gote komea abalade piruma abi page pa pia werepe page pa piralia.

Jon-me Keriso adisa

⁹ Ni Jon-re nimina ame ria piru aayo. Ni Yesu raapu piruma nimi raayome kedaa riamina. Go puma naa Gote-na Yapi Di-na piruma naa raayo komea-para puma kedaa epe-rupa ria piramina. Neme abalade Gote-na agale lakeloma neme Yesumi mea waalisade agale lagelisuade.

¹⁰ Gore Mudu Alimi adaa koro raburi Holi Spirit-mi agale lakela pisa. Go puma neme nina koau-nane pagisua rabu go agalere ora biugelna agale-rupa lisa. ¹¹ Go agalemere go-rupa lisa: Ele raayo neme adaliri buk madaa luma mo lotu ada-para kirita pimi ruru ki medana luma medane laapo-para rapaape. Gore neme Efesus Yesuna ruru enaali-para Smerna Yesuna ruru enaali-para Pergamum Yesuna ruru enaali-para Taiataira Yesuna ruru enaali-para Sardis Yesuna ruru enaali-para Filadelfia Yesuna ruru enaali-para page go raayo rapaape lisa.

¹² Gore ni go agale lagisa rabu pereke yoma pane pisua. Go puma adisua pare kana gol-me warili marekaape ele ki medana luma medane laapo wisa-daa adisua. ¹³ Go puma go lam marekaape elena rikiranare ali meda pirisa. Nipu su kamaa mapiraape ali Yesu nona pi pirisa. Gore nipumi mamina adaalupe yamoma nipuna age page kepuma pirisa. Go pumare kana gol-me warili aako let-me nipuna aako madaa yamesa.

¹⁴ Go aliri nipuna kalu raayore ora yaako pu rubisa pare ora puri pale kaake pi mole yaa koya nona pisa. Go pumare nipuna lere ora repena sulaa nona puma paa pu rubisa. ¹⁵ Go puma nipuna age-re ora lepo lepo aasa pare kana barasa repena madaa kirita kalo li madaa lepo

lepo aasa. Go puma nipuna agalere ipa adaalepe o lea-rupa madaa pagisua. ¹⁶ Go pumare nipuna pope ki-nanere kuba kedo ipa ki medana luma medane laapo saapirisa. Go puma rai kudu eke one apone laapo raitae kamaa opapasa. Go puma nipuna le agaa-para pisa pare naare ipulae-para pi ade nona pisa.

¹⁷ Neme nipu puma adisua raburi nipuna age kibu-para puma lopoma niri le kadupilimide-rupa komisua-ya. Go pisua pare nipuna kimi pope ki-nane waraoma talo: Neme paalame nakomape. Niri ora abala ririna piruma wala werepe page epaluade Ali pi. ¹⁸ Abalade ni ora le kadupilisua pare abi ora pa pi-le adalimina. Go puma ni ade abuna kagaa piramala palua. Go pe-le neme enaalinuna kome su-para puma komape su page pa pirape su page raita surubaayo. ¹⁹ Go pea-le neme adale ele raayo pepa madaa tyape. Go puma abi go wia elenu page werepe epaliade elenu page go raayo pepa madaa tyape. ²⁰ Neme nana pope ki-nane kuba kedo ki medana luma medane laapo kana gol-me warili lam saapirape ele page ade. Go pagaa wi elena re-re go-rupa: Go kuba ki medana luma medane laapo gore go-rupa lotu ada ki medana luma medane laapo-na ensel-nu aaya. Go lam saapirape ele ki medana luma medane laapo nimu mo lotu ada ki medana luma medane laapo aaya lisa.

2

Efesus enaalinuna agale penaalisa

¹ Neme Efesus lotu ada-para piri ensel enaal-inu piri-para pepa meda go-rupa luma rapaape lisa. Go agalere pope ki-nane kuba kedo ki medana luma medane laapo saapiruma kana gol-me warili lam yaruape ele ki medana luma medane laapona rikirana pimi alinumiri go-rupa talo: ² Ele raayo nimimi peme elere neme abala makuaayo. Neme nimina pawa pirape kone ade. Gore nimi ora koe-rupa piri enaalimi raaname waru nakomeme-daa ade. Go page nimuni naa page aposel kogono alinu leme rabu nimimi nimuna leme agalena re adisimi. Go puma nimi ko lisimi rabu nimimi nimuna makirae agale pename mea waalisimi. Go nimina konere neme ade. ³ Go puma nimi pawa piruma nana bi madaa kedaa ruma kedaa pu kogono giya nakomiside neme ade.

⁴ Go pea pare neme nimi lagiape agale wia: Abalade nimimi pena kagaa rabu rana kone miside raburi nimimi ni madaa ranaame komisimide pare abiri nimimi go kone giyoma go-rupa napeme.

Ki medana luma medane laapo ruru enaali re-para pepa penaalisa

⁵ Nimimi go koe kone giyoma abalade epe pisimide-rupa go madaa kone salepape. Gore nimimi kone naperekealimi-daare nimi piri-para ipuma nimina lam paa epa mealua. ⁶ Go pea pare go epe konere nimimi pa saapitimi. Gore neme Nikolas-na ruru giya kome-rupa nimimi page nimu giya komeme. ⁷ Gore enaalinumi agale pagolalo pirimiri Holi Spirit-mi lotu adanu-para kiritape enaalinu lakeleade agale pagalepape.

Gore enaali raayome yada puri paloma koe ele rabuaniaalimiri neme nimu ade abuna kagaa pirape repenana kili nenalo katoa. Go repena kiliri Gote-na maapu-para elea.

Smerna enaalina agale penaalisa

⁸ Smerna Yesuna ruru ensel-nupara pepa meda go-rupa luma rapaape: Go agalere ni abala ririna piruma wala werepe page ade abuna page pituale neme lagialo: Ni abala komisua pare wala werepe ni epe-rupa pa pi-le neme nimi agale lagialo. ⁹ Gore neme nimi madaa epaade koe kedaanu adoba kirite. Go puma nimi enaali narali-rupa pimi pare nana konere nimi kamo enaalinu-rupa piramina. Go puma ali medalomame nimi-para koe agale leme-daa ade. Nimumiri naa Juda alinu leme pare nimuri Juda alinuna ruru napimi. Dia-le nimuri Satan-na ruru pimi. ¹⁰ Werepe ogesi-daa piruma kedaanu ritimi pare nimimi go madaa paala nakomalepape. Pagalepa. Satan-me nimina kone kotalalo palia-pulu nipumi nimina enaali medaloma karapo ada mapaitaalia. Go palia rabu nimimi kedaa yapi 10-pela ru-para ritimi. Go pea pare nimimi Gote madaa kone rulaa-ma pumare komalimide rabu neme nimi ade abuna mapiraape yoto gialua.

¹¹ Gore enaalinu agale pagolalo palimiri Holi Spirit-mi lotu ada-para piri enaalinu laketeade agale pagalepape. Gore enaali raayome yada puri paloma koe ele rabuaniaalimiri Gote-me yoto katea rabu wala rana laapo komape konere nimi mada na-salia lisa.

Pergamum su-para Yesuna ruru enaalina agale pisa

¹² Pergamum lotu ada-para piri ensel-nupara pepa meda go-rupa luma rapaape lisa. Go agalere eke laapo waru-ae rai kudu saapiri alimi lagialo.

¹³ Neme nimina suri abala ade pare Satan-re go su-para ali mudu pia. Go pea pare nimimi nana bi madaa puri paloma kone rulaeme. Go puma go Satan pia su-parare enaalinumi go Gote madaa agale lakale ali Antipas lu makomasimi. Gore nimimi ni go-rupa pape lo kone rulae kone meda nagiyisimi.

¹⁴ Go pea pare neme nimi-para agale mana medaloma lagialo-le pagalepape. Nimi Pergamum su-para pimi enaali medalomame Balam-na koe kone mogeaaeme. Abalade Balam-me Balak-para koe agale mogealisa. Go pisa rabu Balak-me Israel enaali pupitagi manaasa rabu nimumi koe remona ada-para yawesimi eda mea nisimi. Go puma nimumi paake nape kone wisimi. ¹⁵ Go peme pare enaali medalomame nimi raapu piruma Nikolas-na koe kone mogeaaeme. ¹⁶ Go pea-le nimina pu robaa-para wi koe kone perekealepape. Nimimi go-rupa napalimiri gore ni ogesi-daa piruma nimi piri-para ipuma neme go enaalinu raapu yada epa palua. Go paluare nana agale ru-nane piruma kamaa opapa-ae rai kudumi go agale yoke enaalinu raapu yada palua.

¹⁷ Gore enaalinumi agale pagolalo palimiri Holi Spirit-mi Yesuna ruru enaali-para lakeleade agale mana waru pagalepape. Gore enaali raayome yada puri paloma koe ele rabuaniaalimiri neme

eda medaloma so yaa-para pagaa wi saayo-le neme go eda maa gialua. Go pumare neme kana kaake pi page meda gialua. Go gialuade kana madaare neme kagaa bi winalo gialua. Go kagaa biri enaali medame na-ademe pare mo kana mealiade enaali komea laatapu nimumi kone suma makuaalimi lisa.

Taiataira Yesuna ruru enaalinuna agale

¹⁸ Gore neme mo Taiataira Yesuna ruru ensel-nupara pepa meda luma rapaape lisa. Go agalere Gote-na Simi lagisa. Gore nipuna lere ora repena sulaa ralade-rupa rea. Go page nipuna age-re kana bras repename roma kaleade-rupa roaaya. Nipumi go agalere nimi madaa lagu aaya: ¹⁹ Neme nimina kone raayo adalo lisa. Go pe-le neme nimina ranaa komape kone-para kone rulape kone-para nimina raba meape kogono-para nimina pawa piruma kedaa riape kone-para go raayo neme ade. Go puma nimimi kogono peme rabu kogono ma-oge aaeme-rupa neme ade.

²⁰ Go pea pare abiri neme go agale nimi lagialole pagalepape. Nimi mo ena Jesepel-nu raapu piruma nagiyeme-pulu ora kolea. Go enamere ni Gote-na agale lae ena leade. Go pea pare nipumi nimi nana kogono naakinu nimuna kone mabebolaaya. Go pea-pulu nimumi ena paake yoloma nimumi abalade koe remo ada-para kirae ele no piru aaeme. ²¹ Gore go ename nipuna koe kone naperekema pawa napirisa. Go puma nipuna paake ali yolape kone nagiyasa. ²² Go pea-pulu neme go ena kedaa minalo yaina ada maa salua. Go puma mo ali medaloma nipu

raapu paake nape kone suma komea-para koe radaa nalimi. Go alinumi go koe ele madaa kone naperekealimiri neme abi nimu madaa go kedaa katoa. ²³ Go puma go ename madu saliade nogo naakinu nimu raayo page tyabalua. Go palua rabu lotu ada raayo-para kiritape enaalinumi mada adalimi. Gore neme enaali raayona kone-para ado rekele muma adoba pi-daa lalo. Neme nimi komea komea lo kogono adalua rabu go madaa yoto abutua.

²⁴ Go pea pare nimi Taiataira su-para piri enaal-inuri nimi medalomamere go koe agale pagoma namogeaame. Go puma pa enaali medalomame Satan-na raguna lusili kone epelea lemede pare nimimi go kone go-rupa na-ademe. Go pea-pulu neme nimi madaa wala kedaa meda namariaalua. ²⁵ Go pea pare epe kone raayo nimina saapitimiri ora waru saapitapape. Werepe ni wala epaluade rabu epa adalua.

²⁶ Gore enaali raayome puri paloma yada puma koe ele rabuaniaa-ma puma komalimi rabu neme nimu puri katoa. Go rabu neme nimu su raayona ali mudunu mapiraalua. ²⁷ Go pumare nimumi puri pale rimaapu ripinuma su raayo-para pimi enaali surubalimi. Go puri muma nimumi surubalimi rabu sumi warili sospen puma polaitabeba pea-rupare enaalinu go-rupa luma surubalimi. Go surubape kogonore Aapame ni gisa-pulu nimu katoa. ²⁸ Go puma neme so yaa-para aatade subana kai kuba kedo nimu katoa. ²⁹ Gore enaali raayome go agale pagolalo pirimiri waru pagalepape lisa. Go agalere Holi Spirit-mi lotu ada-para palimi enaali naa lagiala.

3

Sardis lotu ada-para piri enaalinuna agale

¹ Gore neme Sardis lotu ada-para pimi enaalinu pepa meda luma rapaape lisa. Go Gote-na ki medana luma medane laapo kone popome ni surubuma go kuba kedo ki medana luma medane laapo page neme surube. Go pe-pulu nimimi go agalere pagaliminalo luma rapaato. Neme nimina kone raayo adoma karule. Gore nimumi nimirare go-rupa leme: Go Yesuna ruru enaaliri epe-rupa pa pimi leme. Go leme pare nimi abala komabeme. ² Go pea-le nimimi wagepu rekoma piralepape. Go puma nimina abi go saapimi konere puri mapalaalepape. Go napalimiri nimina pa saapimi kone page ora dia yoma komolalo pia. Gore nimiri nana Gote-na le agaa madaa piruma kogono ora epe-rupa napeme. ³ Go pea-le nimina kone marekaaoma piralepape. Abalade nimumi agale mogealisimi rabu nimimi epe-rupa pagisimi pare go agale waru pago surubuma koe ele giyoma perekealepape. Gore nimimi u narekoma piralimi rabu neme paake ne ali ribaa ipulumide-rupa epalua. Go palua-le aarabo epalua palo nimimi go yapidi-ri mada namakuaame.

⁴ Go pea pare nimi Sardis su-para pimi pa enaali medalomare nimina mamina elenu koto namaraalepape. Go pea-le nimimi nimina kaake pi mamina-nu maraoma ni raapu pora pamuamina. Gore nimi ora epe-rupa pimi-pulu ni raapu pamuamina.

⁵ Go puma enaali raayo yada puri paloma koe ele rabuaniaalimiri neme go kaake pi mamina

mea maraalalua. Go pumare nimuna binuri epe-rupa ade abuna kagaa pirape buk madaa ora nakunalua. Dia-le nana Aapa-para nipuna ensel-nuna le agaa madaa neme go epe-rupa pimi enaaliri ora nana enaalinu toa. ⁶ Gore enaali raayome go agale pagalimiri waru pagalepape lisa. Go agalere Holi Spirit-mi mo Yesuna ruru enaali-para lakelea.

Filadelfia su-para ae Yesuna ruru enaalinuna agale

⁷ Gore neme Filadelfia lotu ada-para piri ensel-nupara pepa meda luma rapaato lisa. Go agalere ni ora e-rupa ade abuna kone komea su piruma lagialo. Nemere naana kasua Devit-mi pora ki saapiruma lobesa-rupa pa ali medame mada naporā poalia. Go page neme pora poalua rabuaari pa ali medalomame wala mada nalobalimi. ⁸ Gore ele raayo nimimi peme elere neme abala ade. Nimina le agaa madaare neme go pora gaape lobo saayo-le ali medame mada poalua. Go puma nimimi oge-daa puri paleme-daa ade. Go pea-pulu nimimi nina agale pagoma ni madaa kone rulaeme. ⁹ Pagalepa. Go Satan-na rururi nimumi naa Juda alinuna ruru leme. Go leme pare nimuri Juda alinu ruru napimi pare makirae agale le alinu pimi. Go alinuri neme nimu maa ipumare nimina rumu pege puma beten malaalua. Go palua raburi go enaali raayome ni madaa ranaame komoma mada makuaalimi. ¹⁰ Neme nimi-para agale mana loma pawa pi-ralepape lo lagsuade. Nimimi go agale pag-isimi rabu koe kedaanu go su kamaa epalia rabu

neme nimi epe-rupa surubalua. Go kedaanuri enaali raayo kotalalo epalia. ¹¹ Go pumare pare nimi piri-para werepe epalua. Go pea-le nimina saapimi elere waru irulu saapiralepape. Go palimi rabu pa ali medame nimina ade abuna mapiraape yoto-daa paake namealia.

¹² Gore ali medame puri paloma koe ele rabua-niaaliare neme nipu Gote-na epe adaa pigi-rupa mapiraalua. Go palua rabu nipumi go epe ada giyoma kamaa-nane mada napalia. Go puma neme nana Gote-na bi nipuna yogale madaa lu salua. Go page nana Gote-na ora kagaa adare Jerusalem suna biri go alina yogale madaa lu salua. Go kagaa adare yaa-para giyoma nana Gote piri-para epalia. Go puma nana kagaa bi go ali madaa lu salua. ¹³ Gore enaali raayome go agale pagalimiri go agale waru pagalepape. Go palimi rabu Holi Spirit-mi Yesuna ruru enaalinu-para epe enaali loma epe elenu gialia.

Laodisia Yesuna ruru enaalinuna agale

¹⁴ Gore neme Laodisia* Yesuna ruru ensel-nupara pepa meda luma rapaape lisa. Go agalena puriri Gote-me su yaa warisa rabu wisade agale. Go agalere neme Gote madaa ora laaoma kone rulaayo. Gote-na warisade elena re pirina go agalere neme nimi-para lagialo. ¹⁵ Gore nimina kogonore neme abala adoba kirite. Go puma nimiri kupame nakomoma ora riripumi page nakomoma pimi. Go puma nimimi kone

* **3:14:** Laodisia enaali nimuna le agaanare nimu ele waru wara-ae pirisimi pare Gotena le agaanare nimu kodo pi enaal-irupa piruasimi. Komea agale 2.9-para adape.

laapo wimi-daa gipia. Neme kone go-rupa salo: Kupame komoma nina kogono waru napaaeme enaaliri mada adalua. Go page riripumi komoma kogono waru peme go page mada adalua. Go pea pare abi na-ade. ¹⁶ Pare dia nimi pa ogeasi riripu pi piruma ora riripu pea-rupa dia ora kupaa pea-rupa dia yapare nimina kogono rede napina neme nana agaa-para maaku-rupa raitalo pi. ¹⁷ Gore nimimi go-rupa leme: Naare kana adaapupe suma ele ora adaapupe wima leme. Naamere ora ele raayo yalaaema leme. Go leme pare nimi ora koe-rupa pimi-le nimi kodome komalo. Go puma nimiri kura konaapu nayamoma le rubu pi enaali-rupa pimi. ¹⁸ Go pea-pulu neme go agale nimi lagi alo: Naa kana gol kabalepape. Go gol-re repena sulaame roma epe suku suki pi ele wia-le kabo suma kamo le enaalinu piralimi. Go page nimimi kaake pi mamina kaboma nimina yogale kepealoma pitimi enaali raayona le agaa madaa yala napoteme. Go page nimina le-para sape epe marasin kabalepape. Go palimiri nimimi ele raayo mada adalimi. ¹⁹ Gore enaali raayo madaa raanaame komere gore nimu-para agale mana loma nimuna kone ma-redepo yaainalo kuma mapaayo. Go pea-le nena kone ora waru suma koe ele madaa nimimi kone perekealepape.

²⁰ Pagalepa. Ni pora gaape-para rekaoma pora gaape lu aayo. Gore ali medame nana agale pagoma pora lobalia-daare ni nipuna ada-para epa kodobaoma nipu raapu pitua. Go puma neme nipu raapu eda no pitua nipu page ni raapu eda no piralia. ²¹ Gore enaali raayome puri paloma

yada puma koe ele rabuaaniaalimi nimuri nana epe pirape siaa king wia-para ni raapu mapi-raalua. Gore abalade neme yada puma koe ele rabuaaniaasua-pulu ni page nina so Aapana epe pirape siaa king madaa aapa raapu piru aayo. Gorupa mada piralimi lisa. ²² Gore enaali raayome go agale pagalimiri waru pagalepape. Go agalere Holi Spirit-mi Yesuna ruru enaalinu-para agale lakelea.

4

So yaa-para pia Gote madaa beten lo aaeme

¹ Gore go ele abala dia naloma so yaa madaa pora gaape meda loba pa wisa-daa ni Jon-me adisua. Agale medare biugel temede-rupa pagisua pare go agaleme ni wala go-rupa lagisa: Nere so-pare ipu. Neme ele raayo werepe epaliade elenu mea waatoa lisa. ² Go raburi wagepu Holi Spirit ni piri-para ipuma puri gisa. Go pisa pare so yaa-para pirape siaa king* meda wisa ali meda go madaa pirisa-daa adisua. ³ Go pirape siaa madaa pirisade aliri gore go-rupa adisua. Go alina le agaa madaare poto poto palasa-le gore kana jaspera-para konilian laapona epe au pisa. Go raburi asawakumi go ali mudu pirisa siaa mea maaoma wisa. Go-rupa wisa pare kana emeral kagaa reke mada poto poto pala aasa. ⁴ Go puma

* **4:2:** Jon-me siaa king madaa pirina adea aliri Gote-para lea. Yapare go agalere ora Gote adaoma pi-daa nalea. Dia, pare lain 7-para 10 laapo madaare Gote siaa king madaa pia lea. Guma pea pare Gote-re enaali-rupa pia pi-daa nalea. Nipuna paa-para nipuna au-para nipuna su adaa ora epelea-daa adaawa lea.

go ali muduna piri siaa madaare siaa 24-pela mo mudu makuaae ali pirisa-para ma-aaoma saabaasa. Go siaa-nu madaa kone makuaae ali 24-pela pirisimi. Gore mo ali mudu raayona mamina-re kaake pi kama yamesimi. Go pumare nimumi kana gol-me warili raguna maraasimi. ⁵ Mo ali mudu pirisa siaa madaare kari yapa pitarupa agale rado radonu-para yaa-para kululu tyaade-rupa page ipisa. Go puma ali mudu pirape siaa robaananere lam-na paa ki medana luma medane laapo ralasa. Go pa rilisade ki medana luma medane laapore gore Gote-na kone popo ki medana luma medane laapo yaade ⁶ Go Mudu Ali-na pirape siaa-na robaananere ele meda saabasale gore adaa ipa le nona pisa pare ipa wasa rilala aasa-pulu waru adisua.

Go pumare ali muduna siaa su mawaae-nanere pa piri ele maalapu pirisimi. Go ele maala nimuna robaa-nane page nimuna koau-nane page go laapo raita madaare le adaapu rilisimi. ⁷ Go piri ele komeare nipu ora mena laion-rupa pirisa. Lapore mena gawa nona pisa. Gore repore nipuna le agaa pa enaalina le agaa nona pirisa. Ele maalare yaa itaayama biyaa pami nona pisa. ⁸ Go pa pia ele maalare nimu komea komea lo madaare nimuna popaa ki medana luma ki medana egali kama aasa. Go pumare nimuna popaa raayo madaa page rolo-nane page le rilisimi. Gore ribaa paa-para page koro yaalomare nimumi yaalisa go-rupa loaasimi: Adaa Gote-re ne puri adaalepe pale-le. Ne ora epelea. Ne ora epelea. Ne ora epelea lisimi. Ne ora abalade page piruma abi page pi ora yaalo page

piruali lisimi. Go agalere u napali pa piruma leme.

⁹ Go pa piri ele maalame ali mudu pirape siaa king ade abuna pa pi ali loma yaalala peme. Go lemere nipuna bi minasaoma nipu puri wina-le ora pili lo pimi. Ade abuna mo ele maala-mere go-rupa lo pimi. ¹⁰ Yaasa leme rabu mo makuaae ali mudunu 24-pela rumu pege puma Gote-na bi minasaasimi. Go puma nimuna epe raguna mo ali mudu pirape siaa-na robaa-nane maa lade lopaoma nimumi go-rupa leme:

¹¹ O Gote, nere naana Mudu Ali komea yaade.

Ne komeare enaali raayome epe paana puri page
Bi minasaape kone page puri raayo page
meaina leme.

Gore abalade neme ele raayo warisi.

Go puma neme kone suma ele waru pisi rabu

Go ele raayo epe-rupa pirape kone kalisi
leme.

5

Jon-me buk meda roгаа pale ena adisa

¹ Go puma neme epe siaa madaa pia kana ki adisua. Nipuna pope ki-nanere nipumi roгааe buk meda wisa. Go buk-ri kamaa-nane page ru-nane page tya pale wisa. Go puma rekena wi kope ki medana luma medane laapo-me mo buk madaa roгаа palae wisa. ² Go puma neme puri pale ensel meda adisua rabu nipumi puri paloma go-rupa lisa: Ora epe ali medare aapi ya? Go buk madaa rekena wia-le aapimi roгааaba-ae kopere mada kepema buk lobalimi? ³ Go lisa pare ali medare yaa-para napiri go su kamaa napiruma

su ru-nane page ali meda napirisa. Go pisa-pulu no buk mada mea kepema ru-nane adape ali meda page napirisa. ⁴ Go puma nimumi epe ali meda asapainaloma nipumi buk loboma adenalo napisa-pulu neme re ora waru lisua. ⁵ Go rabu makuaae ali mudu medame ni go-rupa lagisa: Neme re nalape. Neme Yesu adape. Nipuri mo Juda alinu rurumi madisade puri pale mena laion yaade. Go puma naana kasua Devit-mi go puri pale ali madisa. Go alimiri koe ele rabuaaniaasa-pulu mo buk ki medana luma medane laapo ro-gaapa wiare nipumi mada kepema mea rumaalia lisa.

Jon-me sipsip mena si adisa

⁶ Go rabu neme sipsip mena si meda adisua. Nipu ali mudu pirape siaa king re-para rekesa. Go sipsip-ri nimumi abalade lu makomasimide adisua. Go puma mo sipsip-ri apo piru aaya ele maalana rikirana page mo makuaae ali 24-pela mudunu rikirana page nipu aasa. Go puma mo sipsip-ri nipu madaa kalu kepa ki medana luma medane laapo aoma le ki medana luma medane laapo aasa. Gore go-rupa Gote-na ki medana luma medane laapo Kone Popo go madaa pirina Gote-me nimu su raayo-para mea rapasa. ⁷ Go rabu mo sipsip-mi Siaa King madaa piri-para pumare Gote-na popa ki-nane wi buk puma misa ⁸ Gore nipumi go buk misa rabu apo epe paa pi ele maala page makuaae ali mudu 24-pela page mo sipsip madaa rumu pege puma pirisimi. Go ali mudu raayome rabialo saapisimi. Go page kana gol-me warili plet maa wisimi. Go

plet madaare epe kaa pi lodo kira-ae ele adaapu wisimi. Gomere Gote-na ruru enaalina lemede beten lisimi. ⁹ Go raburi nimumi kagaa yasa meda go-rupa lisimi:

Ne ora epelea-le mogo buk mumare

Mo nipu rogaabaaya reke mada kepema sape.

Gore abalade nimumi ne lu makomasimi rabu
Nena yaapimi Gote-na enaali piraminalo kabesi.

Gore neme ruru rado rado piri enaalinu-para
Aada agale rado rado leme-para page to rado
rado aeme enaalinu page
Ora kimisu su raayo-para piri enaalinu page
nena yaapimi kabesi.

¹⁰ Go enaali raayore neme naana Gote-na lodo
kira-ae kogono kaloma
Go enaali mapiraasi.

Go pisi-pulu nimumi su kamaa king piruma surubalimi lisa.

Sipsip mena sina bi minasaasimi

¹¹ Gore neme wala adisua rabu neme ensel adaapuna agale pagisua. Nimuri ora adaapu pirisimi pare mada nadipialima. Gore nimu king siaa-para pa piri ele maalapu-para makuaae ali mudunu 24-pela mea kutapu maaoma aasimi.

¹² Go puma nimumi puri paloma go-rupa yasa lisimi:

Go sipsip mena abalade lu makomasimi

Pare abi nipu epa pia.

Go pea pare nipumi surubape puri mu aaya.

Go page epe ele raayo-para epe makuaae kone-para

Aada puri page mu aaya.

Go puma enaali raayome nipuna bi minasalim-ina.

Go pumare nipumi epe paana puri-para adaa bi-para mu aaya lisimi.

¹³ Go rabu neme so yaa-para piri ele raayo-para su kamaa piri ele raayo-para su ru-nane piri ele page go ele raayona agale pagisua. Gore nimu raayome yaaloma go-rupa lisimi:

Gote-re Mudu Ali siaa king madaa pia-le nipuna sipsip si page

Nipu laapome adaa bi-para bi minasaape kone-para epe paana puri-para

Ora puri raayo-para ade abuna yaalo muaaepe lisimi.

¹⁴ Go lisimi rabu mo pirisimi ele maalame talo: Go ora yaade loma agaleme abulisimi. Go puma makuaae ali mudu 24-pela nimu rumu pege puma nipuna bi minasaasa beten lisimi.

6

Sipsip mename buk-na kope ki medana luma medane laapo roгаа pale kepisa

¹ Go rabu neme kope ki medana luma medane laapome roгааede buk-ri mo sipsip lisimi mupaa roгааede abala kepisa-daa adisua. Go puma mo piri ele maalana komeame nere ipu lisa. Go eleme agale lisa raburi yaa-para kululu leade-rupa lisa. ² Gore neme wala leme adisua pare kaake pi hos mena meda adisua. Go hos madaa pirisa alimi edali awo rilisa. Go puma nimumi nipu epe raguna meda kalisimi. Go pumare nipu yada pape kogono pu kirili ali-rupa pirisa.

³ Wala mo sipsip lisimi mo buk rogae kope laapo kepisa. Go puma pa pipi ele laapome ipulupa-daa pagisua. ⁴ Go puma hos meda wala ipisa pare kale ipisa. Go mena madaa pirisa ali puri page kalisa. Nipu go kogono pinalo rai kudu adaalupe meda kalisa. Go rabu nipu wagepu puma go su kamaa piri enaalinu yada puma enaali radonu lu makomaanalo pisa.

⁵ Wala sipsip lisimi mo buk rogae kope repo kepelisa. Go rabu neme pa pimi ele repome nere ipulupa-daa pagisua. Gore neme wala adisua raburi pobere hos meda ipisa. Go hos madaa pirisade alimiri kedaa meape ele meda ripinaasa. ⁶ Go puma neme pa pimi ele maalana rikiranare agale meda go-rupa pagisua: Yapi komeame kogono kabape-rupa adaa kana elere oge pe-para paba palae wi wit madaa meape. Go page go yapi komeana yoto adaa mone-mere pa oge pe repo pabapalae wi wit bali mada meape Go pea pare neme wain-para wel laapo raita nama-koeyaape lisa.

⁷ Go puma mo sipsip lisimi mo buk madaa rogaeede rekena kope maala kepelisa. Go rabu mo pa pimi ele maalame nere nipu ipulupa-daa pagisua. ⁸ Go pumare neme wala adisua rabu abu pi hos meda ipisa. Go hos madaa pirisade ali nipuna biri Komape ele lisimi. Go alimiri koe su-para pirape ele mea ipisa ya. Go pumare nipumi su kamaa piri enaali raayo adoma lisana robo maala mea rumaaoma ruru komea lu makomaoma puri misa. Go puma nipu laapome ruru komea madaare rai kudumi lu makomaape puri muma reame makomaape puri muma yaina

makomaape puri muma su kamaa-ae raa mena elenumi page lu makomaape puri misipi.

⁹ Go puma mo sipsip lisimi mo buk rogaae rekena kope supu mea kepelisa. Go pumare abala kome kana wasupanu kana reke rolo-para adisua. Abalade go enaalinumiri Gote-na agale puri paloma lakeloma Gote madaa kone rulaoma lakalisimi-pulu lore alinumi nimu tyabisimi. ¹⁰ Go rabu go wasupanumiri puri paloma go-rupa lisimi: O puri pale Mudu Ali, nere ora epe-rupa pi-le nena kone raayo ora epelea. Gore yapi akepu raapu dia yaalia rabu neme go su kamaa piri enaalinu-para kose lape agale te ya? Go puma nimumi naa lisimi-le aarabo neme naana yapinuri nimu-para abulaali ya lisimi. ¹¹ Go pumare nipumi mamina adaalu kaake pi yarepema nimu komea komea laatapu kalisa. Go puma nipumi nimu go-rupa lakalisa: Gore nimi ogeasi adoaoma pomo mu piralepape. Werepe nimina kogono komea pi enaalinu-para nimina amenu-para nimina lu makomaasimide-rupa palimi. Go puma go komalimide enaalinuna dia yo kiritinaloa nimina yaapi mada abutua lisa.

¹² Gore neme mo sipsip lisimi mo buk rogaae rekena kope medana ki luma medana kina egali kepelisa-daa adisua. Go pisa rabu su kamaa su lewa lewa adaalepe meda puma naare wala perekema pobere lisa. Nipu pobere beke nona pi aasa. Go puma suba page pereke yoma kale aasa. Go puma ora yaapi nona piale aasa. ¹³ Go page so yaa-para aaya kuba kedonu go su kamaa lopesimi. Gore repena fik kiliri poreale po rilipumi makodaaya-rupa kuba kedo go-rupa lopesimi.

¹⁴ Gore yaa page dia lisa rabu yaa-para makoba-paaoma salemede-rupa pege pisa. Go puma rudu raayo page ipa solwara pirade su raayo page su rado-para maa pisa. ¹⁵ Go pisa pare su kamaa mudu piri alinu page su adare surubeme alinu page soldia alinuna ali mudu page kamapenu page puri pale alinu page adili kogono pi alinu page kogono kepele ali raayo page gore nimu raayo kana apedaa-para kaleda pirisimi. Go rabu so rudunu madaa ae adaa kana rolo-para kaleda pirisimi. ¹⁶ Nimu go-rupa pirisimi rabu nimumi rudunu-para kananu page go-rupa lisimi: Nimu roboma naa ma-kaledaatepa lisimi. Gore Siaan King madaa pirape ali-para go sipsip si laapome naa rono pagape naa ma-kaledaatepape. ¹⁷ Gore nipuna rono pagape adaa yapi di ipuma koe elenuna yoto abulalo pea-pulu enaali raayo agale meda mada nateme lisimi.

7

Israel enaali 144,000-me Gote-na yope pi ele misimi

¹ Go pu kiritainalomare neme ensel maalapu adisua. Nimu naare ipula pabala re laapo-nane page rekesimi. Go puma ensel-numi mo po rilipu maloraasimi-pulu go su madaa nariaoma puma mo ipa solwara madaa page go repenanu page nariaoma pisa. ² Go puma neme ensel meda so naare opea-nane ipisa-daa adisua. Nipumi mo Gote-na yope pi ele maa ipisa. Go puma nipumi abalade mo Gote-me puri kalisade ensel maalapu-para puri paloma yaalisa. Go ensel maalare Gote-me ipa solwara-para go su laapo

makoyaatinalo puri meda kalisa. ³ Gore mo ensel medame talo: Nimimi go ipa solwara-para go su-para repenanu page abi nama-koeyaalepape. Naame naana Gote-na kogono pi enaalinuri nipuna yope pi ele nimuna eno madaa abala samaina lisa. Go palima-daare nimimi go su ipa solwara-para repena ele mada makoyaalimi. ⁴ Go puma Gote-na yope pi ele eno madaa rili enaalinuri nipuna di pagisua. Gore Israel su-para piri 144,000 enaali Gote-na yope pi ele mu pirisimi. Israel ruru 12-pela gupame misimi. ⁵ Gore Juda rururi enaali ora adaapu go-rupa 12,000 Gote-na yope pi ele misimi. Gore Ruben-na ruru enaali page go-rupa ora adaapu 12,000 Gote-na yope misimi. Gote-na ruru enaali page adaapupe go-rupa 12,000 Gote-na yope pi ele muma pirisimi. ⁶ Gore Asa-na ruru enaali page ora adaapupe go-rupa 12,000 enaalimi Gote-na yope muma pirisimi. Go page Naptali-na ruru enaali ora adaapu go-rupa 12,000 Gote-na yope pi ele muma pirisimi. Go page Manase-na ruru page enaali ora adaapupe go-rupa 12,000 Gote-na yope muma pirisimi. ⁷ Gore Simeon-na ruru enaali page ora adaapu go-rupa 12,000 enaalimi Gote-na yope muma pirisimi. Go page Livai-na ruru page ora enaali adaapu go-rupa 12,000 muma pirisimi. Go page Isakar-na ruru adaapu go-rupa 12,000 enaalimi page muma pirisimi. ⁸ Sebulun-na ruru page ora adaapu go-rupa 12,000 enaalimi Gote-na yope muma pirisimi. Josep-na ruru page ora adaapu go-rupa 12,000 enaalimi Gote-na ruru yope muma pirisimi. Benjamin-na rururi ora adaapu go-rupa 12,000 enaalimi Gote-na yope

muma pirisimi. Go enaali raayomere Gote-na yope pi ele muma pirisimi.

Enaali ora adaapupeme Gote madaa beten lisimi

⁹ Go pu kiritinaloa neme wala kiritape enaali ora adaapupe adisua. Su raayona piri enaalinu raayore ora adaapupe pirisimi pare enaalinu nimu mada nayarepeasua. Go enaali raayore gavman komeana enaali rado radonu page ruru rado radonu page yogale rado rado ae enaalinu page adaa agale rado rado le enaalinu page go raayo nimuna rado pirisimi. Go puma nimu ali mudu piri siaa king madaa page mo sipsip sina le agaa madaa page aawasimi. Nimu raayome kaake pi mamina adaalupe yamoma nimuna kimi kai yo ripinaalisimi. ¹⁰ Go puma nimumi puri palo yaaloma go-rupa lisimi: Go naana Gote-re Siaa King madaa pi sipsip si page nipu laapome naa ade abuna kagaa mapiraape kone gisi-pulu naa kagaa enaali epe-rupa pima lisimi.

¹¹ Go puma apo pa ae ele maalapu-para ensel-nupara kone makuaae ali 24-pela nimu mo ali mudu pia siaa king madaa kiritaoma aasimi. Go rabu nimu raayo Siaa King wi-nane rumu pege puma nimumi Gote madaa beten lisimi. ¹² Go rabu nimumi go-rupa lisimi: Naana Gote ora pirana-le ade abuna nipuna bi minasalimina. Go pumare nipu madaa epe paana puri-para epe makuaae kone raayo wia-le naame ipu-para ora pili lamina. Go page nipumi ora puri adaalepe wia-le naame nipu adaa bi kalamina lisimi. Go raayore ora nipuna wia pare ade abuna nipuna

pa winalo leme lisimi. Go agalere ora yaade lisimi.

Radaare apo dia yala-daa

¹³ Go rabu makuaae ali mudu medame ni agale go-rupa lorapisa: Go enaalinuri nimumi kaake pi mamina maararimi-le gonuri aapi ya? Gore nimuri kale piruma ipisimi? ¹⁴ Gore neme nipuna agale go-rupa abulisua: Adaa ali, nena ade. Go lisuade rabu nipumi ni go-rupa lagisa: Go enaali raayore abalade koe kedaanu ipisa rabu nimumi go keda epe-rupa rilisimi. Nimuna adaalu mamina-nuri sipsip-na yaapimi radepeasa-pulu mo mamina-nu yaako yaako pu aaya. ¹⁵ Go pea-pulu nimu Gote-na ali mudu pirape siaa-na robaa-nane rekoaame. Go puma naare paa page ribaa page nimu Gote-na epe ada-para piruma nipuna kogono palimi. Go puma mo ali mudu piri siaa madaa pia Gote-me nimu raapu piruma surubalia. ¹⁶ Gore nimu wala reame nakomoma ipa nalame page nakomalimi. Naareme nimu page mada na-adalia. Go puma naareme page pa riripu pi ele medame nimuna yogale mada naraalia. ¹⁷ Dia, sipsip siri nipu ali mudu pirape siaa rikirana pia-le nipuri nimuna surube alirupa pialia. Gore nipumi nimu ade abuna mapiraape ipa naaku-para maa palia. Go puma nimu puri mapalaape ipa nalimi. Go puma Gote-me nimuna le-para kilipialiade re kunalia-pulu nimumi re wala nateme.

8

Buk rogaae kope ki medana luma medane laapo

kepelisa

¹ Gore mo sipsip lisimi mo buk rogaae kope ki medana luma medane laapo mea kepelisa. Go pisa rabu so yaa-para agale loraoma keto palape ele page dia yaaoma pumare naare le ogesi-daa perekema dia lisa. ² Go puma neme Gote-na le agaa madaa rekaasimi ensel ki medana luma medane laapo adisua. Go rabu nimu biugel ki medana luma medane laapo kalisa.

³ Go puma ensel rado meda mo kana reke aasa re-para epa rekaasa. Go pumare nipumi Gote-na epe kaa pi lodo kira-ae kana gol-me warili plet madaa sapalae saasa. Go ensel-re epe kaa pi lodo adaapu kalisimi. Go kaa pi lodore Gote-na enaali raayona beten lape agale sapalae wisa. Go puma go ensel-me Siaa King robaa-nane kana reke madaa kirinalo maa wisa. ⁴ Go lodo kira-ae epe kaa pi elere ensel-me plet ripinaasa rabu Gote-na ruru enaalina beten raapu so yaa-para pia Gote piri-para popesa. ⁵ Go puma ensel-me epe kaa pi lodo kiru sape plet-re maa puma mo kana rekele madaa repena sulaa mumare mo plet mada rubitabasa. Go pumare go repena sulaare no su kamaa maa lopasa. Go repena sulaa abala maa lopiaalomare yaa-para kululu loma buba lisa. Go buba lisa raburi yaa-para yaki repena pitaa-rupa page pisa. Go rabu page su lewa lewa pisa.

Ensel maalapumi biugel tyala aasimi

⁶ Go rabu ensel ki medana luma medane laapo nimumi biugel lape ele yarera tyalo pisimi.

⁷ Go puma mupaa ensel-me nipuna biugel lisa. Go raburi radali kapaa-para repena sulaa laapore yaapi raapu mayada luma su kamaa koyo pabesa. Go puma su kamaa wi ele raayo repo puru pia pare rumaema-rupare repena sulaame rumaee su kuni meda-nane page mo rumaee repena kuni meda-nane page kagaa reke rilipu raayo raabisa.

⁸ Go puma mo ensel laapome nipuna biugel lisipi. Go raburi adaa rudu meda repena sulaame ralaina no ipa solwara madaa puma lopisa. Go puma ipa solwara ipa repo mea rumaame ipa solwara robo komea yaapi nona piale ma-aulaasa. ⁹ Go puma pa solwara mada piri elenuri repo rumaama komabisimi. Go puma ipa solwara madaa wi sip raayo rumaama ora robo komea ma-aulaamaa go sip-nuri ora roboma mabebolaasa.

¹⁰ Go rabu mo ensel repome nimuna biugel lisimi. Go raburi adaa kuba kedo medare repena sulaa pupalae so yaa-para giyoma no su kamaa epa lopisa. Go pumare pupulae ipa-para ipa yokea page robo repo rumaamare go kuba mo ipa robo komea madaa lopisa. ¹¹ Go kubana biri Rero pi ele lisimi. Go kuba lopisa rabu ipa raayo robo komea rero mapaasa. Go pisa-pulu Mudu enaali adaapumi go ipa nisimi raburi nimu komabisimi.

¹² Go puma mo ensel maalame nipuna biugel lisa. Go puma naame eke-para kubu-para naare-para robo repo mea rumaame-are go naare suba kuba kedonuna pare rana komea makudunaasa. Go pisa-pulu nimu paa pinalo pirisimi rabu nimuna paana puriri medaloma ribaa yabaina

loraasa Go pisa-pulu yapi-para ribaa laapore nipuna ralade di rabu medaloma kepisa. Robo komea kepuma narisa.

¹³ Go rabu neme so yaa-para adaa itaayama meda ria puma agale puri paloma lisa raburi neme pagisua. Nipumi go-rupa lisa: Kodo pia, koe ele apo epea-daa. Go su kamaa piri enaali raayo madaare go koe ele apo epalia. Gore mo ensel repo raayome nimuna biugel tyalimi rabu enaalinu madaa kedaa epenalo kodome komalo lisa.

9

Ensel supumi biugel lisa

¹ Go puma mo ensel supumi biugel lisa. Go rabu neme kuba kedo meda so yaa-para ralaitaboma epa lopisa-daa adisua. Go puma go kubare nipumi no koe su naakuna pora gaape lobenyalo ki kalisa. Go naakuri ora su ru-nane wisa pare adalepe-rupa wia. ² Go puma mo kubame go naakuna pora gaape lobomare no naaku-para opatabea lodore adaa repena kirae rabu piade-rupa lodo kaapu go-rupa opisa. Go naaku-para opisade puri pale lodomere naare-para po rilipu laapo raita ribaa ma-aayabaasa. ³ Go puma koboro ora adaapu go lodo raayo giyoma nimu so ru-nane raayona pisimi. Go pumare go koboronu nimuri supi kedaa nona pialena puri kalisa. Go puma nimu radaa kalape lo robaa kalisa. ⁴ Gore nimumi puri misimi rabu rilipu pole repena elenu raayo nama-koeyalepape lakalisa. Gore dia, pare nimimi Gote-na yope pi ele nimuna weno-para nasabalia enaali tyalepape lo lakalisa.

⁵ Go puma nimumi suba supumiri go koe alinu radaa mapaaoma yapare nimu ora nalu mako-malepape lisa. Gore mo supi kalaimi enaalinu ne rabu nimuna radaa pade-rupare itaa alubimi neade radaa go-rupa mealimi. ⁶ Go suba supu madaare nimu komalalo pora asa piralimi pare nimumi pora na-adasaalimi. Gore nimuna konere naa abi komawe kone salimi pare nimu madaa komape ele na-epalia.

⁷ Neme go koboronu adisua rabu nimu yada polalo pimide hos nona pisa. Nimuna kalu madaare kana gol-me warili raguna adipisimi. Go pisa pare nimuna le agaare go-rupa alinu nona pisimi.

⁸ Go pumare nimuna kalu iriri enanuna kalu iri adaalupe aasimi. Go pea pare nimuna eda nape agaare go-rupa mena laion-na agaa aasa.

⁹ Nimuna aako madaare kapa yome warili mamina maraasimi. Go puma nimuna popaare yaa kaimana popaame tyaade-rupa baubau lisimi. Go popaanuna agalere ali meda yada pulalore hos madaa yada pape ele ripinaa palae piruma nimumi yolaade kaarana agale baubau lisimi.

¹⁰ Go koboronu madaare nipuna aapuri dolo kuni nona puma eke waru awoma enaalinu awesimi.

¹¹ Nimu surubape ali mudu komea mapiraasa. Go ali muduri no su nekaa-para surube Satan-na koe ensel piru aaya. Go ensel-na biri Hibru adaa agale madaare Abadon leme. Go puma Grik adaa agale madaare Apolion leme. Go pea pare naana adaa agale madaare ele Raayo makoyaape Ali lema.

¹² Abalana koe kedaa dialenalomare wala kedaa laapore werepe pa epalia-le adalimina.

Ensel medana ki luma medana kina egalimi biugel lisa

¹³ Go puma ensel ki medana luma medana kina egalimi biugel lisa. Go pisa rabu neme agale meda go-rupa pagisua. Go agalere kalu kepa maala kana gol-me warili reke madaa aasade elena rikirana pagisua. Go sekere Gote-na robaa-nane aasa. ¹⁴ Gore mo agaleme biugel lisade ensel ki medana kina egali-para go-rupa lakalisa: Gore ensel ipa maalapuri adaa ipa Yufretis-para karapo ada palisimi. Gore neme nimu epenalo puma kepema rapaape lisa. ¹⁵ Gore nipumi mo ensel maala puma epenalisa. Gore enaali raayo ruru repo maa rumaama ensel maalame ruru komea lu makomaalalo pisimi. Go ensel-nu abala yarera pulalo pisa. Gore ora abi go yapi rabu naare aayade di rabu-para suba rabu-para komea go ma-alimi kama raapu go kogono managola pirisimi. ¹⁶ Gore mo soldia alinu hos mena madaa pirisimide-rupare gore ora adaapu rilipu yamala-rupa 200,000,000 pirisimi. Neme nimuna yarepea bi go-rupa pagisua. ¹⁷ Gore neme upaa puma adisua rabu hos madaa pirisimide alinu adisua. Go puma nimuna kakore maarape kapa yome warili mamina-nuri kale page kagaa rekele page abu pi page maa kalisimi. Go elere ora repena sulaa nona pisa. Go kagaa rekele ora kana bisululu nona pisa. Go abu piri ora kana silva nona pisa. Go puma hos menanuna kaluri mena laion-na kalu adisua. Go puma lodo-para repena sulaa-para bisululu-para go elenu erepea-pulu pugu pea. Go pea pare go elere nimuna agaa-para epa kodobaoma alo peme. ¹⁸ Gore su

kamaa piri enaali raayo ruru repo rumaaooma go koe ele repome ruru komea lu makomasa. Go koe ele repore go-rupa mo repena sulaa-para lodo-para bisululu-para rapaale ipuma hos menanuna agaa-para epa kodobasa. ¹⁹ Go hos menana puriri nimuna aapu-nane page nimuna agaa-nane laapo puma kodobasa. Go pisa pare nipuna aapuri kero nona pisa kalu page aasa. Gomere enaalimi radaa manaalalo lisimi.

²⁰ Gore mo enaali raayo medaloma rumaaooma mapiraasa raayore go koe eleme nimu nalu makomasa. Go pisa pare nimumi nimuna koe kone naperekesimi. Go puma nimumi koe remonuna bi minasaape kone nagiyisimi. Go page nimumi kana repena raapu warili makirae elenu nagiyisimi. Warisimi rabu kana gol-para kana silva-para kana bras-para pa kaname page warisimi. Go pisimi pare go makirae elenuri ele na-ado agale napage pora napameme. ²¹ Go page go ali raayomere abalade alinu medaloma lu makoma nimumi romo malumi luma paake yoke kone suma elenu paake nisimi. Go pisimi pare nimumi kone naperekesimi. Go puma go elenu madaa koau nawaalasimi.

10

Ensel-me Jon buk kalisa rabu nipumi nisa

¹ Gore abala dia nalomare neme so yaa-para piri puri pale ensel meda ipisa-daa adisua. Nipuna yogalere ora moleme kepuma maraasa. Go puma asawakuri nipuna kalu maaoma wisa. Nipuna le agaa-parare naare roae nona pisa.

Nipuna age laapo madaa repena sulaame rala-ae nona pisa. ² Gore nipuna kimi oge buk-si meda saapirisa. Nipuna age kalae-nanere ipa solwara mada aoma age koya-nanere su kamaa aasa. ³ Go puma mena laion adaapumi puri paloma e temede-rupa nipumi yaalaasa. Go pumare so yaa-parare kululu ki medana luma medane laapo buba loma lisana nimumi ipu-para agale abulisimi. ⁴ Go kululu ki medana luma medane laapo buba lo kiritinalomare neme go pepa tyalalo pisua. Go pisua pare neme so yaa-para wi agale meda go-rupa pagisua: Go kululu ki medana luma medane laapome buba lisa-daa nena kone-para kudiripu waru sape lisa. Neme pepa mada natyape lisa.

⁵ Go puma neme adisua rabu ipa solwara-para su kamaa lapona rekasade ensel-me nipuna pope kiri so yaa-nane minasaasa. ⁶ Go puma nipumi Gote-na bi madaa yaa madaa makuaa lisa. Go puma Gote-re ade abuna piruma abalade su yaa laapo raita warisa lisa. Nipumi go ele lapo-para wia ele raayo page warisa. Ipa solwara page ele raayo go ipa solwara-para piri elenu page warisa. Go madaare ensel-me yaa madaa makuaa loma go-rupa lisa: ⁷ Dia-le werepe ensel ki medana luma medane laapome biugel nipuna e tyalo palia raburi Gote-me nipuna pagaa wi kone ma-dia yaaoma pogalu piramina lisa. Go konere abalade Gote-me nipuna kogono puma agale mana lakale alinu lakalisa.

⁸ Go puma so yaa-para abala pagisuade agalere gore ni wala go-rupa lagisa: Go ensel-me kimi

buk saapiruma nipu no ipa solwara-para su kamaa laapo wala rekaaya-daa buk puma mea lisa. ⁹ Gore neme ensel piri-para pumare neme go oge buk-ri ni gi lisua. Gore nipumi ni-para talo: Neme maa naliri nena agaa-parare alubi kapa ne rede palia. Go pea pare nena lo robaa-para ramuma rero palia lisa. ¹⁰ Nipumi go-rupa lagisa-pulu neme nipuna kimi saapiri buk misua. Gore neme agaa-para nisua rabu alubi kapa nona puma rede waru pisa. Go pisa pare nana lo robaa-para pumare ora rero waru pisa.

¹¹ Go pumare ni-para go-rupa lagisa: Gore neme Gote-na agale wala laketapape. Go agalemere su raayona epaliade elenu madaa remaa laketapape. Go puma yogale rado radonu enaalinu-para gavman rado rado-para adaa agale rado radonu-para ali mudunu-para go raayo madaa lo kiritaina lisa.

11

Ali laapome agale la yokesipi

¹ Go pumare nimumi ada madaa mulalo sale-made rimaapu-rupare ni Jon gisa. Go elere pora pami repena kuli-rupa Go ni-para lagisa: Ne puma Gote-na epe ada-para puma nipuna lodo kira-ae kana reke adaalupe laapo madaa puma maa lisa. Go puma neme nimumi lotu ada-para beten leme-parare akepu raapu yare-peape. ² Go pea pare Gote-na epe adarena peralihanane adaalupu yoloma nameape. Go peralihanere pa ribaale-para piri enaalinu go-para epa piralimi. Go puma nimumi suba 42-pela ru-para Gote-na epe adare-para makoyaama palimi.

³ Gore nana agale laketapape ali laapore neme puri kaloma rapaalua. Go rabu nipumi beke piri mamina-rupa yamoma Gote-na agale nipumi enaali laketepe. Gore mo Gote-na epe agale lakelama pula pirinare yapi di go-rupa 1,260 go-rupa paitalia.

⁴ Go agale lakelapape ali laapore su surube Mudu Ali-na le agaa madaa rekaalipi. Go ali laapore Gote-na agale lakale ali laapo yaa-pulu nipu repena oliv laapo-para lam laapo page gona rikirana piralipi. ⁵ Gore pa ali medalomame nipu makoyaalalo palimi-daare gore nipuna agaa-para repena sulaame kiralipi. Go pumare nipuna lore alinu waru kiraabalipi. Gore enaali raayome ipu-para koe pulalo palimi-daare nipumi nimu kirita lu makomaalipi. ⁶ Go puma nipuna purimi yai na-epenalo yaa madaa pora poalipi. Go puma Gote-na agale lakelala palipi rabu yai na-epalia. Go page nipu laapome ipa yokea-para raayo surubalipi pare go ipare yaapi nona piale mada ma-aulaalipi. Go puma nipumi nipuna kone sumare go su kamaa piri enaaliri koe yainanu rado rado mada tyalipi.

⁷ Gore nipumi Gote-na agale lakelalo kiritalipi rabu raa-para piri raa mena naaku-para giyoma kamaa-nane epalia. Go puma nipumi nipu laapo raapu yada puma rabuaanaaoma nipu laapo lu makomalia. ⁸ Gore nipuna yogale ro laapore mo adaa adarena pora-nane puma salipi. Gore naame go adare madaa saa pi agale go-rupa temere Sodom Isip laapore koe su teme. Go adare-parare nipina Mudu Ali repena polopea madaa nil-mi lisimi. ⁹ Go rabu enaali raayome

go ali laapona ro adolalo palimi rabu nipuna ro narogaaminalo agale adaapu leme. Go enaali raayore nimuna su rado radonu page nimuna ruru rado radonu page adaa agale rado rado le page gavman-me surube su robo radonu page go raayome yapi repo dia yoma maalana rikiranare nipu laapona ro pa adoba piralimi. ¹⁰ Gore su kamaa enaali raayomere nipu laapo komalipi rabu raaname komalimi. Go palipi rabu nimumi yasa lo edanu no nimuna adami ena ele pa kama kalo piralimi. Gore go ali laapore Gote-na agale lakale ali piruma su kamaa enaalinu nimu kedaa waru maa kalisipi-pulu go-rupa palimi.

¹¹ Go puma yapi repo dia naloma maalana naare rikira-nane aatade rabu Gote-me nipu laapona kone wasupa wala polo pabesa. Go pisa rabu nipu rekoma aasipi rabu enaali raayome nipu laapo adoma ora paalame komoma pogolasaasimi. ¹² Nipu rekaasipi rabu yaa-para agale meda go-rupa puri palo yaaloma lakalisa. Nipi laapore go yaa-para ipulupa lisa. Gore lore alinumi adobaina nipu yaa-para mole madaa pisipi. ¹³ Go puma yaa-para pulaina su lewa pisa. Go pisa rabu adaa su lewa puma adarena ada medaloma mabebolaasa. Go puma su lewa pisa rabu enaali 7,000 komisimi. Go puma enaali medaloma pa piruma nimumi paalame waru komisimi. Go puma rabu so yaa-para pia Gote-na bi minasaasimi.

¹⁴ Go puma adaa koe kedaa laapo abala dia naloma yapare wala repo pa kedaa go epalia-le adoba piralepape.

Namba seven ensel-me biugel lisa

¹⁵ Go rabu mo ensel namba 7 nipu epa rekaoma biugel lisa. Go rabu so yaa-para wi agale medame puri paloma go-rupa lisa: Abiri go su raayo surubape aliri naana Ali Mudu-para nipuna Mea Rapaae Ali Keriso* laapome surubalipi lisa. Go pea-pulu Keriso-me ade abuna surubalia lisa.

¹⁶ Go lisa rabu mo kone makuaae ali mudunu 24-pela nimuna Saa King madaa piruma Gote re-para piruma nimumi adainaa lopoma Gote madaa beten go-rupa lisimi.

¹⁷ O Adaa Gote, ne ora puri wia.

Nere abi page piruaaye abalade page pirisi.

Nere abi nena adaa purimi enaalinu suruboaaye-daare

Naame ora pili lema.

¹⁸ Gore mo pa ribaale-para piri enaalinumi ora rono waru pagalimi.

Gore abi nena rono pagape di re-para saina-le

Kome enaalinu kose lena epa aalimi.

Abiri neme naa kogono naakinu-para

Nena agale raluma ae alinu epe yoto kalaina.

Go puma nena ruru raayo page naralinu page

adaa bi wimi enaalinu page

Nimumi ne paalame komalimi-le

Epe yoto meape yape di abi go ipula-daa.

Go page abiri enaalinumi su makoyaaeme-pulu

Nimu tyape di abi go ipula-daa.

¹⁹ Gore nimumi go agale lomare so yaa-para aaya Gote-na epe adana pora gaape lobisimi. Go

* **11:15:** Grik agale madaa gupa leme: Enaalinu wala minalo maa repelea-airi nimumi bi Keriso ma-aasimi.

puma pogalu pirape agale wi buk rogo epe ada ru-nane wisa-daa adisimi. Go raburi yai repena pia kari kululu loma suminini page puma yai radaki aapa waru lopesa.

12

Ena-para adaa kero mukunu laapo

¹ Go rabu so yaa-para adaa ele meda-rupa opapasa. Go elere ena meda pirisa. Gore mo ename naarere nipuna mamina-rupa yamoma nipuna age rolo-para suba opo rilisa. Go puma nipuna kalu madaare kuba kedo 12-pela opo rilisa. ² Go ena nogo naaki padaa pirisa-pulu maitapena koau nisa. Go puma ora radaa waru pisa-pulu nipumi puri paloma epa yaalisa. ³ Gore yaa-para adalepe ele meda pa opisa Go elere adaa kero mukunu wisa. Gore nipu ora kaloti piruma kaluri ki medana luma medane laapo aasa. Go puma kepa 10-pela aasa. Gore nipuna kalu raayo madaare epe raguna komea lo adipisa. ⁴ Gore kuba raayo robo repo rumaama mo kalu kepa kepa pi 7-pela ae daliki adaae nipuna aapumiri so yaa-para ae kuba kedo robo komea maa yoloma no su kamaa maa lopasa. Go puma so yaa-parare kubana robo laapo komeare pa aasipi.

Go kero mukunumi mo ena nogo naaki maitalo pisade enana le agaa madaa epa rekoma aasa. Gore nipumi adapaba pirina nipumi mo naaki madu wi mea nolalo pisa. ⁵ Go puma mo ena naaki madu wisa. Go naakimiri werepe enaalinu raayo surubalia lisa. Gore ename naaki abala madu kiritinalomare wagepu mo naaki maa

puma Gote-na Siaan King rolo-para maa pisimi. ⁶ Go pisa rabu mo enare enaalinu napiri su-nane pogola pisa. Go su-nanere Gote-me nipuna su mi manogolasasa. Go pisa-le nimumi yapi di 1,260 ru-nane eda kalo surubaasimi.

⁷ Go raburi yada adaa meda so yaa-para pulalo pisimi. Maikel-para nipuna epe ensel-nu raayo raapu mo adaa kero raapu yada palimi. Go puma mo daliki adaae-para nipuna koe ensel-nupara page yada pulalo pirimi. ⁸ Go pisimi pare nimumi kero mukunu rabuaaniaasimi-pulu kero-para nipuna ensel-nupara nimu yaa-para adaalupu pirape nawisa. ⁹ Go puma mo kero kamaa mea rubisimi. Go kerore ora abasade piri kero-le nipuna biri Satan yapare Koe Remona Adaa lisimi. Nipumi ora su kamaa enaali raayo makiraaya. Go pisa-pulu nimumi nipu no so kamaa maa lопасimi.

¹⁰ Go rabu so yaa-para puri pale agale meda gorupa pagisua: Abiri Gote-me nipuna ade abuna kagaa pirape kone maa ipuma naa raba mu aaya. Abi Gote-me nipuna puri page pename mea waaloma mudu piru aaya. Abi nipuna Mea Rapaae Alimi nipuna surube puri mea waloaaya. Gore apo koe aliri ade abuna naare paame page ribaanu page Gote-na le agaa madaa piruma nipuna enaali madaa go koe kose lape agale lisa. Go ali Satan-me kose lape agale lo pirisa. Go pisa pare abiri ensel-numi nipu su kamaa maa lopaarimi. ¹¹ Naana amenumi nipu rabuani-aasimi rabu nimumi sipsip sina yaapimi raba misa. Go puma nimumi ora agale go lakesimi rabu go madaa page puri muma Satan rabua-

niaasimi. Nimumi go pisimi rabu nimu go so kamaa epe-rupa pirape kone nawisimi. Dia, pare nimuna kone koe wisimi-pulu lore alinumi nimu lu makomasimi. ¹² Go pea-le nimi yaa-para piri enaali raayore nimi raaname waru komoma piramina. Go pea pare no ipa solwara re-para piri enaali raayore adaa kedaa nimi re-para epalia-le waru adalepape. Gore Satan nimi raapu abala pia pare nipu puma pirape yapi di-ri rudupu yaalo rono waru pagesa.

¹³ Gore mo kerome nipu no su kamaa pirano kone wisa pare nipumi abalade naaki madisade ena ralu lisa. ¹⁴ Go pisa-pulu nimumi adaa yaa itaayamana popaa muma mo ena madaa maa aasimi. Go puma nipu enaali napiri su-para ria puma go adaa kero giyoma pogola pisa. Go-parare nimumi eda waru kaloma nipu go su-para waru surubisimi. Gore nimumi suruba pirinare maali repo palumare suba ki medana ki luma medana kina egali pisa. Go rabu daliki adaae nipu mada nalisa. ¹⁵ Go puma ena tyalo mo dalikimi nipuna agaa-para ipa maaku ralu wisa. Go ipare ora adaa ipa ralade-rupa maaku ralisa pare ipa raa pumare mo ena raita maa pisa. ¹⁶ Go pisa pare mo sumi go ena raba misa. Go puma su lobatabebe pumare mo kerome nipuna agaa-para maaku ralu wisade ipare su-para raa kodobasa. ¹⁷ Go pisa rabu adaa kero nipumiri mo ena-para ora rono adaalepe pagesa-pulu nipu pumare go enana si wane medaloma raapu puma yada pula pisa. Go si wanenuri nimumi Gote-na rekena agale waru pagoma Yesumi maa waalisade agale madaa kone rulaeme-pulu kerome nimu raapu

yada pula pisa. ¹⁸ Go puma mo kero nipuri no ipa solwara repale-nane rekoma aasa.

13

Raa mename ade ele laapo epa pasipi

¹ Gore neme adisua raburi raa mename ade ele meda no ipa solwara-para sone opapasa. Nipuna kalu keperaare 10-pela opoma nipuna kalu ki medana luma medane laapo aasa. Go puma nipuna kalu kepa 10-pela madaare ali muduna epe raguna komea komea lo maa adipasa. Go puma nipuna kalu ki medana luma medane laapo madaare Gote madaa ero le bi luma wisa. ² Go raa mename ade ele adisua raburi nipu lepat mena pirisa kone wisua. Nipuna agere go-rupa beamenana age nona pisa. Go puma nipuna agaare laion menana agaa nona pisa. Mo adaa kero nipuna puriri mo raa mename ele kaloma nipumi nipuna ali mudu pirape siaa king madaa mapi-raasa. Go pumare nipumi nipu surubape puri page kalisa. ³ Gore mo raa menana ele madaare nipuna kalu komea abala tinaloma kome nona pea. Go pea pare go kalu madaa piri rere-re abala kaapu yoma kalu wala epe aasa. Go pisa-pulu su kamaa piri enaali raayome go raa mename ade ele madaa paalame komoma nipu raita maa pisimi. ⁴ Gore adaa daliki adaape nipuna puriri go raa mename ade ele kalisa. Go pisa-pulu enaali raayome go daliki madaa beten lo pirisimi. Go puma nimumi mo raa mename ade ele madaa page paalame komoma beten lo pirisimi. Go puma nimumi go-rupa lisimi: Go raa mena elere

nipuri ele nona palia pe lisimi. Gore enaalinumi nipu raapu yada mada napalimi lisimi.

⁵ Gore Gote-me mo raa mename ade ele nipuna palaina giyesa raburi nipumi Gote-para ero agale adaapu lisimi. Nimimi go ero agale lalainare suba 42-pela popesa. ⁶ Go pisa pare nipumi Gote-para koe ero agale loma Gote-na bi-para Gote nipuna piri su-para ero agale loma go Gote-na so yaa-para pimi rurunu-para page koe ero agale lisimi. ⁷ Go puma Gote-me nipuna enaalinu raapu yada pa pina giyesa-pulu yada puri paloma pumare nipuna ruru marabuaaniaasa. Go puma Gote-me pa pina giyesa-pulu raa mename ade eleme ruru raayo-para su raayona pimi enaali to rado rado aeme enaalinu-para adaa agale rado rado leme-para gavman rado rado surube enaalinu-para go raayo surubenalo koe eleme puri maa kalisa. ⁸ Gore su yaa laapo nawarisa rabu Gote-me enaalinuna bi mo lisimide mena sipsip sina buk madaa lu wisa. Go pea-le su kamaa enaali raayore nimuna bi Gote-na ade abuna mapiraape buk-para nalu wisa-pulu nimumi go raa mename ade ele madaa beten lo piralimi.

⁹ Gore enaali raayome pageme agale waru pagalepape. ¹⁰ Gore enaali medaloma karapo ada-para paitala pulalo palimiri gore nimu page karapo ada-para maa palimi. Gore enaali medaloma rai kudumi luma makomalimi-daare gore nimu page rai kudumi lu makomalimi. Go palimi-pulu Gote-na ruru enaaliri puri palo piruma nimimi kone rulape kone waru saapiralepape.

¹¹ Gore neme adisua rabu raa mena ele medare no su ru-nane piruma so kamaa-nane ipisa. Nipuna kalu madaare sipsip memenuna peaderupa kepa laapo pisa. Nipumi agale lisa rabu mo kerona agale-rupa lisa. ¹² Go raa mename ade ele laapo nipumi abala ririna ipuma raa mename ade elena puri muma nipu raapu pisa. Go puma nipumi su kamaa pimi enaali page ele raayome page abalade ipisade raa mename ele madaa beten malaasa. Go abala ririna ipisade raa mename ade elere nipu makomaape koe reredere abala kaapu lisade. ¹³ Gore go laapopa raa mename ade elemere puri pale adaa kogono rado rado pisa. Go puma nipumi enaalinuna le agaa madaare so yaa-para wi repena sulaa meda su kamaa mea lopasa. ¹⁴ Go puma abala ririna pirisa raa mename ade elena le agaa madaare ele laapome napi kogono rado rado pisa. Go rabu Gote-me pa adoba pirisa. Go puma raa mena ele laapomere go su kamaa piri enaali raayo makirare pirisipi. Gore nipumi enaalinu go-rupa lakalisa: Nimimi mo raa mename ade ele mupaare repename warili piksa meda warialepape. Go pumare nipuna bi minasaalepape lisa. Go raa mename ade elere abalade rai kudumi lisimi yapare nipu nakome pa pirisa. ¹⁵ Go puma Gote-me mo raa mename ade ele laapome kogono pina giyesa. Go pisa rabu ele laapome abala ripia warisimi repename warili piksa madaa kone popo polo pabisa. Go pisa-pulu go repename warili piksa-me agale loma enaali medaloma ipu-para beten natemere gore nimu mada lu makomalia lisa.

¹⁶ Go puma mo raa mename ade elemere nipu puri pabisa-pulu enaali raayore nimuna pope kinane page nimuna eno madaa page wape pubabebe pisa. Go pisa rabu ali mudunu-para narali piri enaalinu-para kamo enaalinu-para narali enaalinu-para pa kogonome adili enaalinu-para pa kepele enaalinu-para go raayo madaa wape pubabebe pisa. ¹⁷ Go pisa-pulu pa enaali meda raa mename ade elena wape-daa napubalia-daare nipumi elenu medaloma mada nakabalia. Go puma nimumi page nipuna ele mada nakabalimi. Go raa mena elena wapere nipuna bi-rupa timiri naba-nu timi. ¹⁸ Naame go madaare kone waru samina. Gore alinu medaloma makuaaemere go raa mena elena naba waru adoma samina naba-na re waru makuaamina. Go naba perekema lisanare ali medana bi leme. Go naba yarepealimare 666 mada adalima.

14

Enaali 144,000-me sipsip mena si madaa yasalisimi

¹ Neme wala adisua rabu mo sipsip siri so Saion rudu madaa aasa. Go puma enaali 144,000 nipu raapu aasimi. Go enaalinuri sipsip menana sipara nipuna aaraana bi laapore abalade Gote-me nimuna eno madaa lisa. ² Go puma nemere agale meda pagisua pare go agalere adaa ipa nona koleda-rupa page adaa kari kululu learupa pagisua. Go agalere adaa spika-para lalaae pagisua. ³ Go puma go enaalinuri nimu ali mudu pirape siaa king eno-nane rekaasimi. Go puma pa piri ele maala page mo makuaae ali

mudu 24-na le agaa madaa rekaasimi. Go puma go enaali 144,000 Gote-me nimu raba mu kabisapulu nimumi kagaa yasa meda lisimi. Pa enaali radonumiri go yasana agale mada napagisimi. ⁴ Go pirisimi ali raayomere abalade nimumi ena raapu u napalisimi. Dia, go alinu nimu ora epe kone wasupa meape pirisimi. Gore su raayona mo sipsip si polalo pisa-parare mo alinu nimu raayo page puala pisimi. Gore nimu go su kamaa piri enaali raapu pirisimi rabu Gote-me nimu nipuna ruru abala ririna kaboma mapi-raasa. Go alinuri Gote-me nipuna sipsip si raapu go alinu abala riri-nane mapiraasa. ⁵ Nimumi abalade makirae agale nalisimi. Go puma nimumi pupitagi nape giyoma epe-rupa pirisimi.

Ensel repome agale la yokesimi

⁶ Gore neme ensel meda so yaa-para biyaa ipulaina adisua. Nipumi ade abuna pirape Epe Agale maa pisa. Go puma nipuna kogonore Epe Agale so kamaa piri enaalinu lakelalo kiritasa. Go puma gavman rado radome surube enaalinu-para ruru rado radonu-para ada agale rado rado le enaalinu-para to rado rado aeme enaalinu page lakelalo kiritasa. ⁷ Gore nipumi puri paloma gorupa lakalisa: Gote-me enaali raayo kose laaoma rudu rumaape Di-ri abala yoto yaala-le nimimi nipu madaa paalame komoma nipuna puri epe bi minasaalepape. Go pea-le nimimi Gote komea adalimina beten tapape. Nipumi abalade su-para yaa-para ipa solwara-para ele raayo nipumi warisa.

⁸ Gore ensel medamere mo abala pisa ensel-na koau-nane ipisa. Go ensel laapome agale meda go-rupa lisipi: Adaa Babilon* adaa adare-re ora pabo lina lisa. Go Babilon su komeare su raayona piri enaalinu-para nipuna puri pale koe kone kalenaloma paake yole kone kama wisimi. Gore nipumi puri pale wain ipa kalisa-pulu nimumi pupitagi nisimi. ⁹ Gore wala ensel meda nipu mo ensel laapopana koau-nane ipisa. Go ensel repopame puri paloma go-rupa lisa: Gore enaali raayome go raa mename ade ele page nipuna repename warili piksa page go laapona bi minasaalimiri nimuna ki madaa page eno madaa page raa mena elena bi muma wape palimi lisa. ¹⁰ Go puma go enaalinuri nimuna Gote-na koe ipa wain nalimina. Go wain-ri Gote-na rono page wain ipa-le nenalo rono page kone raapu epalia. Dia-le nipuna rono page konere naana koe elena rudu giape ele raapu kap-para koyo pabo salia. Go enaalinumi mo ipa mea nalimide raburi nimumi radaa waru noma repena sulaa riripu palae bisululu raapu piralimi. Go puma ora epe ensel-nuna le agaa-para epe sipsip sina le agaa madaa page radaa no piralimi. ¹¹ Go repena sulaana lodomere nimu radaa manaa suma ade abuna so madaa popalia. Go enaalinumiri mi raa mena ele-para nipuna repename warili piksa-para beten lo bi minasaalimi-daare go enaali nimuna bi minaloma koe kedaa mealimi. Go

* **14:8:** Go agalere Rom adaare-para lalaoma Babilon adare loma saa pi agale lakelisa. 1 Pita 5.13 madaa page lea-rupa. Pare kone medamere koae-au peme enaaliri Babilon adarena bi meme lisa.

puma ribaa-para naare paame page nimumi pomo mu napiri radaa no piralimi.

¹² Go pea-le Gote-na ruru enaalinuri puri paloma piramina. Go palimiri nimimi Gote-na agale mana waru pagoma Yesu mada page kone rulae piramina.

¹³ Go puma neme so yaa-para epe agale meda pagisua rabu go-rupa lisa: Neme agale go-rupa lape lisa: Abi page werepenu page enaali raayome Mudu Ali madaa kogono puma komalimidaare go enaalinu nimumi epe raana pi kone mealimina lisa. Go lisa rabu Holi Spirit-mi e loma go agale go-rupa abulisa: Nimumi abalade go kedaa pu kogono pisimi-pulu nimu pomo mu piralimi. Go puma nimuna pisimide kogono madaa epe yoto mealimi lisa.

Maapu eda maitape di rabu

¹⁴ Go puma neme adisua rabu so yaa-para kaake pi mole meda wisa. Go ipinu madaare su kamaa ali nona pi meda pirisa. Go puma nipuna kalu madaa kana gol-me warili epe raguna adipisa. Nipuna kimiri pakipi rai napi ora eke waruae meda saapirisa. ¹⁵ Go rabu ensel rado medare epe lotu ada kamaa-nane pelaitaboma ipisa. Go puma nipumi so mole madaa piri ali-para puri palo go-rupa yaalisa: Nena pakipi rai napimiri eda nape ele kadolaina lisa. Go su kamaa eda nape yapi di abala epaade-le epe eda raayo abala po roaaya-le napea-le naralaina lisa. ¹⁶ Go puma so mole madaa piri alimiri nipuna pakipi rai napi ripinaa pale su kamaa ipisa. Go pisare nipumi su kamaa poro aaya epe eda raayo meamina.

¹⁷ Go puma neme go-rupa adisua. Go rabu ensel meda Gote-me epe lotu ada so yaa-para aaya-para piruma kamaa-nane ipisa. Go ensel-me page pakipi rai napi eke waru-ae ripinaasa. ¹⁸ Go puma repena sulaa suruba-ae ensel medame page so yaa-para wi kana reke giyoma nipu page ipisa. Go puma nipumi mo eke waru-ae pakipi rai napi saapirae ensel-para go-rupa lakalisa: Nena pakipi rai napi meda muma no su kamaa wia wain maapu lu kiritape lisa. Gore go maapuna kili raayore porabea-le ralape lisa. ¹⁹ Go lakalisa rabu mo ensel-me nipuna pakipi rai napi su kamaa ipuma maa wagepuma lisa rabu nipumi mo wain pu madaa kili eleapalae ralabisa. Go puma nipumi go kili raayore kaname igipili elepara maa lopasa. Go puma go eleme rabualinalo pisa-rupare Gote-na rono page kone mada misa. ²⁰ Go puma adaa adare pape mopare wain igipili eleme kili igipisa. Go eleme wain kili raayo igipisa rabu nipuna agaa-para yaapi waru popesa rabu su adaalu-para go-rupa 200 mail pupua wala pa enaali minabaae-rupa rilisa.

15

7-pela ensel-me 7-pela elenu koyasimi

¹ Go rabu neme so yaa-para kagaa puri pale ele meda adisua. Go elere ora rado yaa-pulu neme kone adaapu wisua. Gore ensel ki medana luma medane laapo piruma su kamaa enaalinu makoy-aatalo koe yaina elenu ki medana luma medane laapo saapirisimi. Gore werepe go koe ele popa

dia yaaliade raburi wala koe ele meda ora na-epalia. Go koe ele ki medana luma medane laapo madaare Gote-na rono pagape konere ora dia yaalia. ² Go rabu neme ipa le adaalepe adaa ele meda adisua. Go ipare widoa garulape wasupa galas raapu repena sulaa raapu perekema warisa. Go puma neme enaali medaloma adisua. Nimumi mo raa mena ele-para nipuna repename warili piksa raapu yada puma nipu rabuani-aasimi. Go raa mena ele nipuna bi perekema pa naba wisa. Go enaalinumi nipu ipa le madaa wasupa adolalo puma pirisimi. Go puma Gote-me nimu rabialo kalisa-pulu nimumi go saapirisimi. ³ Nimumi Gote-na kogono ali Moses-na yasa loma sipsip sina yasa page laasimi. Go yasare go-rupalisimi:

O Mudu Ali Gote, nere puri adaalepe palele.

Go kogono raayo neme pele

Ora epe kogono yaa-pulu puri paloma pe.

Nere go su kamaa piri

Enaali raayona ali mudu komea piruaaye.

Go puma nena konere ora epelea-le

Ora redepo le kone suaaye.

⁴ Mudu Ali, ne komeare ora epe ali pi-le

Enaali raayome ne madaa paalame komal-imi.

Go puma enaali raayome nena bi waru minasaaeme.

Go puma su raayona piri enaalinu ne piri-para epa

Rumu pege puma kalu adainaaoma

Nimumi ne madaa beten leme.

Gore su raayo-para piri enaalinumi

Nena epe redepo le kogono adoma kiriteme-
pulu

Go-rupa palimi lisimi.

⁵ Go puma so yaa-para aaya epe sel lotu ada pora gaape lobesa-daa adisua. Go lotu ada-parare Gote nipuna pirape ada aasa. ⁶ Go puma ensel ki medana luma medane laapo nimumi werepe koe ele saapiruma komea komea laatapu epe ada giyoma kamaa-nane ipisimi. Gore nimumi ora epe kaake pi mamina yamoma nimumi epe kana gol-me warili aako let nimuna kadesa madaa yamesimi. ⁷ Go puma pa ade abuna piri ele maala medamere ensel ki medana luma medane laapo-para go elenu kalisa. Go elere nimumi kana gol-me plet ki medana luma medane laapo sapalae kalisimide elere Gote-na rono page kone go plet ki medana luma medane laapo madaa rubitabisa. Go Gote-re nipu ade abuna kagaa piraamala palia. ⁸ Go puma Gote-na puri-para nipuna epe paana puri-para gona lodore Gote-na epe lotu ada-para rubitabisa. Go puma epe lotu ada-parare pa enaalinu mada napalimi. Dia, mo ensel ipa ki medana luma medane laapome koe-rupa mapiraape kogono ki medana luma medane laapo abala pu kiritinaloa ru-nane wala werepe palimi.

16

Gote-na rono page kone 7-pela saabaaya

¹ Go puma mo epe lotu ada ru-nane agale meda lisa rabu neme pagisua. Go agaleme go ensel ki medana luma medane laapo-para puri paloma

go-rupa lisa: Nimi pumare Gote-na rono page konere plet kerepopu madaa wia-le maa puma no su kamaa koyo rubalepa lisa.

² Go puma abala ririna aasa ensel-me nipuna adaa plet maa puma su kamaa koyo lopasa. Go pisa raburi mo raa mename ade elena wape pisimide enaalinu madaare koe adaa gaale rerenu mapiraasa. Go enaalinumi abalade mo raa mena ele nipuna piksa adoma beten lisimide enaalinu madaa page mapiraasa.

³ Go puma ensel laapomere nipuna adaa plet wi elere mo ipa solwara madaa maa koyo lopasa. Go pisa rabu yaapiri ipa solwara madaa abala kome enaalinuna yaapi-rupa popisa. Go pisa raburi no ipa solwara-para piri elenuri raayo komabisimi.

⁴ Go puma ensel repo palemere nipuna plet madaa sapalae mumare no ipanu popea-para page ipa yokea-para page koyo pabisa. Go pisa rabu ipa raayo perekeaoma yaapi kama popisa.

⁵ Go rabu neme ipa surube ensel-na agale pagisua. Nipumi go-rupa lisa: Epe Redope Ali, nere abi page pi abalade page pirisi. Nena kose lape agale madaare neme koe kedaa mea rumaali rabu ne redepo le kone suma rumaaina lisa.

⁶ Go koe menana yope mi alinumiri abalade Gote-na ruru-para Gote-na agale lakale alinu page lu makomaasimi rabu nimuna yaapi pupubisa. Go pisa-pulu go enaali koenumi yaapi nenalo kalape lisa. Go puma nimuna yoto ora waru mealimi.

⁷ Go puma agale meda kana reke aaya-para go-rupa pagisua: Mudu Ali Gote, neme puri raayo waru pale. Nena kose lape agaleme enaali mea

rumaali pare nena epe redepo le kone suma rumaali lisa.

⁸ Go puma ensel maalame nipuna adaa plet madaa sapalae elere naare madaa maa koyasa. Go puma Gote-me naare nipu puri kalisa raburi go naare riripumi enaali raayona yogale laula pape pisa. ⁹ Gore naare waru rilisa rabu nipuna riripu ora adaalepe pisa rabu enalinu raayo waru rilisa. Go rabu Gote-me go koe ele madaa puri kalisa rabu nipuna bi madaa ero agale lisimi. Go lisimi pare nimumi koe kone naperekema Gote-na epe puri pale bi namakuaasimi. ¹⁰ Go puma mo ensel supumiri nipuna adaa plet madaa sapale mo raa menana mudu pirape siaa king madaa mea koyasa. Go raburi mo raa mename ade elena ruru pirisimi enaali raayo madaa ribaa yaama pisa. Go puma nimu radaa waru no pirisimi-pulu nimuna kabulu page regepe no pirisimi. ¹¹ Go puma nimuna to madaa gaale rere pirisa-nuri radaa waru nisimi. Go pisa pare nimumi yaa-para piri Gote madaa ero agale lisimi. Go lisimi pare nimumi kone naperekea abalana koe kone nagiyisimi.

¹² Go puma mo naba 6 ensel-mi nipuna adaa plet madaa sapale adaa ipa Yufretis madaa mea koyasa. Go pisa rabu mo ipa raayo makaapu yabaoma no naare ipula-nane piri ali mudunu epenalo pora warisa. ¹³ Go puma neme puri pale koe remo ipa repore kuri kenome-rupa adisua. Nimu mo adaa keropena agale-para mo raa mename ade elena agale-para makirae agale le alina agale-para page epa opatabisimi. ¹⁴ Go remonuri ora koe remo raayo yapare nimumi

napi kogono rado rado pisimi. Gore nimu su kamaa piri ali mudunu raayo piri-para pisimi. Go puma go puri pale Gote-na adaa yapi di raburi go ali kalunumi yada pinalo maa kiritalia.

¹⁵ Waru pagalepa: Ni Yesuri paake nape alinu ipulumide-rupa wagepu epalua. Go paluale enaalinumi u napali kura konaapu epe-rupa yamoma piralimi-daare nimi raaname komalimi. Go puma ni epaluade rabu go enaalinu medalomame kura konaapu waru nayame alinumi ni mada na-adalimi. Go puma enaalina le agaana aako konaapu yamoma pimi enaalinumi yala napoteme.

¹⁶ Go puma koe remo raayome ali mudunu komea-para makiritasa. Go makiratape suri Juda alinuna agalemere Amagedon teme.

¹⁷ Go puma mo ensel ki medane luma medane laapome nipuna adaa plet madaa wisade nipumi po rilipu-para mea rubaasa. Go puma epe ada ru-nane ali mudu pirape siaa king wisa-para agale medame puri paloma go-rupa lisa: Go elenuri abi dia yala lisa? ¹⁸ Go puma kari yapa pumare ele mu agale adaapu rado rado loma yaa-para kululu loma su minini adaalepe pisa. Abalade Gote-me enaali waruama ipumare go su minini meda napisa pare go su lewame ora raayo rabuaanaasa. ¹⁹ Go puma ada-airi robo repo rupialala pisa. Go puma su rado rado raayona adarenu raayo agale me loma makoyaalisa. Go pisa pare Gote-me koe su Babilon abulalo kone suma nipumi Babilon nipuna kap madaa koe ipa wain pira palae muma maa manasa. Go wain ipare Gote nipuna rono page kone raayo

go-para mapiraasa. ²⁰ Go rabu page ipa solwara rikirana aaya sunu raayo minabaaoma rudunu page ora dia yaalia. ²¹ Go puma adaa yai raapuri radaki kaapa adaalepe epa lopalia. Go radaki kaapa komea komea kaapapu madaare rais beka-na kedaa-rupa lopisa. Go yaa-para lopoma enaal-inuna to madaa lisa. Gore go elere ora koe ele yaa-pulu enaalinumi Gote-para koe ero agale lisimi.

17

Ali page ne ename koe kedaa misa

¹ Go puma mo adaa plet ki medane luma medane laapo saaba piri ensel ki medana luma medane laapore komeamere ni piri ipuma ni go-rupa epa lagisa: Ne epali rabu neme mo adaa pora pami ename koe kedaa mealia rabu neme adaina. Nipuna adaa adare ipa adaapu pope repale-para warisa. ² Go su kamaa piri ali mudunu koe kone adaapu suma Gote giy-oma Satan-na kone misimi. Go konere nimumi mo adare-para koe paake nape kone-rupa suma pirisimi. Go puma su kamaa piri enaali raayome go ena* raapu koeyae pu pirumare makeyae enaali-rupa pirisimi lisa.

³ Go rabu Holi Spirit ni raapu pirisa rabu mo ensel-me ni enaali napiri su-para maa pisa. Go su-parare neme ena meda adisua. Go enare nipumi kale raa mename ade elena koau madaa pirisa.

* **17:2:** Go ena paake ali paake rumi elena agalemere Gote giyoma pa Gote-para rado elenu raleme enaali-para lisa. Gote-na le madaare gore ali nipuna ore giyoma ona paake yole-rupa madaa lisa.

Go raa mename ade elena to yogale madaare koe bi rado rado adaapu lu saabaasa. Go bi rado radore Gote ero agale lape-rupa lu saabaasa. Gore mo raa mename ade ele nipuna kalu ki medana luma medane laapo aasa. Go puma nipuna kalu kepare ki medana luma medane laapo aasa. ⁴ Go enamere epe kale mamina-para pobere mamina laapo maraoma kana gol-me warili aula pale mapiraasa. Gore abalade nimumi epe kana-para epe kulubu-para kana yoto adaapumi kabesimi. Go puma nipuna kimi page kana gol-me warili kap saapirisa. Gore paake nape kone suma pisa-pulu nipumi Gote-para koe ero lape ele-para pugu pi elenu-para mo kap-para mapiraasa-pulu rubitabisa. ⁵ Gore nipuna eno madaa page bi saabaasa. Go bi madaare saa pi agaleme kudiri pu re go-rupa saabaasa: Adaa Babilon suri nipu paake ali rumi kone wi enaalinu-para koe pugu pi enaalinu-para go su kamaanuna agi komea piru aaya. ⁶ Go enamere abalade Gote-na ruru enaali lu makomaoma nimuna yaapi noma nipu makeyasa. Go page enaalinumi Yesu madaa kone rulaoma nagiyisimi-pulu go ename lu makomaoma nimuna yaapi noma makeyasa. Gore neme go ena adisua raburi pogolasaoma kone adaapu wisua.

⁷ Go puma ensel-me ni agaa go-rupa misa: Neme ake paa-daa kone adaapu sale? Neme abiri go enana pagaa wi konena re-re neme maa ipuma ne lagialua. Go puma go raa mename ade elena koau madaa ena pia page re lagialua. Go elere nipuna kaluri ki medana luma medane laapo aoma nipuna kalu kepa 10-pela pisa. ⁸ Neme

go raa mename ade ele abala adisua rabu nipu abalade pirisa pare abiri napia. Go pea pare werepere nipu su naaku giyoma kamaa-nane pename epalia. Go rabu nipu popalia-rupa ora na-adalimi. Go puma go su kamaa piri enaal-inu medaloma abalade Gote-me su yaa nawarisa rabu nimuna binu ade abuna kagaa pirape buk madaa nalu wisa. Go enaalinu nimumi go raa mename ade ele ademe rabu nimumi kone adaapu meme. Gore abalade nipu pirisa pare abiri wala napiruaaya. Go pea pare wala werepe nipu wala epalia. Go rabu nimimi kone adaapu mealimi.

⁹ Ali medame kone waru suma makuoma keapaliare go elena re makuaalimi. Go kalu 7-pela aasa pare rudupu 7-pela madaa aasa. Go rudunu† madaare ena pirisa. ¹⁰ Go puma mo 7-pela ali mudu piruma pare ali mudu supuri abalade mea rubisimi-pulu abiri komea pa pia. Go puma komea-mare ali mudu-rupa nipu wala werepe piralia. Go-rupa piralia pare nipu oge rudupu yapi di mada piralia.

¹¹ Go raa mename ade ele abalade pirisa pare wala abi napiare nipu page ali mudu naba 8 pa-rupa piralia. Go pea pare nipu mo namba 7 ali muduna ruru aoma su naaku-para piralia. ¹² Gore neme kalu kepa 10-pela su adarena ora ali mudu 10-pela piralimi. Go ali mudu-para nipu abi na-epa piruma surubeme. Dia, pare werepe go raa mename ade elena puri muma

† **17:9:** Rom ada kagurere 7-pela rudu meda madaa warilisimi. Go madaa saa pi agale la paaya.

nipu raapu surubalimi. Nimu pirape yapi diri pena naare le perekealaina komea piralimi pare ogeasi surubalimi. ¹³ Go ali mudu 10-pela nimumi kone komea kama suma nimuna puri-para nimuna surubape kone page mo raa mename ade ele pua kaleme. ¹⁴ Go puma nimu raayome mena sipsip si raapu yada palimi. Go rabu mo sipsip si nipu madaa kone rulae enaalinu-para nimu raapu yada puma go ali mudunu rabuaaniaalimi. Nipuri Mudu Ali raayona ora Mudu Ali page king ali mudu raayona Mudu Ali page piralia-pulu mada rabuaaniaalimi. Go puma nipu raapu pirape enaalinuri nipuna abala yaaloma mapiraasa-pulu nipuna agale waru pagoma nipuna pora raitalimi lisa.

¹⁵ Go puma mo ensel nipumi page go-rupa lagisa. Abalade nere go adaa ipa le-para pirade ena aade. Go ipa madaare nena to yogale rado-ae enaalinu-para kiritape enaalinu-para su rado rado piri enaalinu-para adaa agale rado rado le enaalinu-para ade. ¹⁶ Gore abala ade kalu kepa 10-pela ele page raa mename ade ele laapome paake ali pami ena madaa koe kone waru suma tyalo palipi. Go puma nipu waru lumare nipuna elenu mamina-nu page koyo ritipi. Go pumare nipuna yogale-para aaya midi maa noma nipu repena sulaa-para maa kirabalimi. ¹⁷ Gore Gote-me nimuna kone lo robaa-para nipuna kone mapiraasa. Go pisa-pulu nimumi kone komea suma nimuna surubape puriri raa mena ele kaleme. Go pa kamaa pula aainare Gote-na agalena re ora pename epalia rabu go puri dia yaalia. ¹⁸ Gore mo ena nipu ora koe adaa adare-

para piri enaali yaa-pulu nipu su kamaa pimi ali kalununa puri rabuaanaalia lisa.

18

Babilon adare pabo lisimi

¹ Neme go elenu abala adoma ensel meda so yaa-para piruma ipisa-daa adisua. Gore nipu adaa puri wisa pare nipuna epe paame go su madaa raalia rabu epe-rupa surubenalo pisa.

² Gore nipumi agale puri paloma go-rupa lisa: Adaa Babilon su adare pabo lina. Abiri go adare-para koe remonu-para koe koto pi remonu page pimi. Go puma go lisade adare-parare koe koto pi yaanu page nipu madaa ada wari aeme. ³ Gore abalade nipuna enaali raayo nipuna ipa wain kaloma nipu agale mana lakalisa. Go puri pale wain-ri nimu koe-rupa pirape kone mulalo no pirisimi. Gore go su kamaa pirisimi ali mudu king-numi page go ena nipu raapu koe paake nape kone suma pirisimi. Go puma go su kamaa bisnis kogono puma kana misimi alinumi page go enana pupitagi nape kone madaa kana rudu adaapu misimi lisa.

⁴ Go puma neme agale meda so yaa-para ipisa rabu go-rupa pagisua: Nimiru nana enaalinule nimi go su giyoma pulupa. Nimi go-rupa palimi-daare nipu raapu koeyae napalimina. Go palimiru nipumi mealia koe kedaa namealimi.

⁵ Nipuna koe ele raayore ora adaapu saoma pumare ora so yaa popa waraala aaya. Go peale Gote-me nipuna koe ele raayo madaa abala makuaa kiritea. ⁶ Gore nimiru go koe enana kone

makuaaoma nimimi abulu kiritalepape. Gore nipumi abalade nipuna koe kogono pisa madaare nimimi koe rudume rana laapo abulepape. Gore nipumi abalade ipa puri pale kap-para maa gisale nimimi ora puri pale ipa nena nipuna dis-para salepape. ⁷ Gore nipumi abalade nipuna bi minasaoma epe au puma epe-rupa pirisa. Go pisale nimimi go kone kabulalo palimiri radaa waru manaalepape. Gore nipumi koe kone saliare ele go-rupa katapape. Go pumare nimimi nipu re waru adoma abula. Gore nipuna lo robaa-para kone go-rupa muma lagialia: Niri go su yaa raayo surube mudu ena yaa-pulu go ali mudu pirape siaa mada piru aayo lea. Gore niri ena wasa napia loma koe kedaa page na-epalia-pulu neme re mada natoa. ⁸ Go lea-pulu koe ele rado radore komea go yaapimi kama nipu madaa epalia. Go rabu yaina page muma kedaa adaalepe ruma piralia. Go puma reae adaae page pabalia. Go palia raburi repena sulaame Babilon adare raayo waru rabalia. Gore Mudu Ali Gote-me nipu raapu kose loma koe kedaa mea katea-pulu nipu ora puri paloma pa pia lisa.

⁹ Go rabu go su kamaa pirisimi ali mudu king-numiri go ena raapu ora koeyae puma yolape kone suma piralimi. Go pisimi-pulu go ali mudu king-numiri nipu maa kirae lodo adalimi rabu nimuna aako luma re lo piralimi. ¹⁰ Gore mo ali mudu king-numi nipuna radaa nape ele abala adomare nimumi paalame komalimi. Go puma nimu rekaoma go-rupa leme: Kodo-e, lomare kodo ora waru pia leme. Go Babilon adare nere puri waru pale adaa adare yaade. Gore

naare le komea pereke tyalainare nena koe elenu abulamono leme.

¹¹⁻¹² Go puma su kamaa pimi kana yoto mi alinumi page go adare madaa re waru lomare nimuna pu robaa-para ora kolea rabu re waru leme. Gore nimuna kako-nupara moae-elenu meape enaali napimi-pulu kakore nakabalimi leme. Nimuna kana gol-para kana silva-para epe yoto meape kana-para epe kulubu-para go kana yoto adaapu abala misimi. Go page epe kaake pi mamina-para pobere mamina page ora koma pi epe laplap page kale mamina page go elenu abi nakabalimi. Go puma epe kaa pi repenanu page elepan menana imaame warili ele page epe yoto meape repename warili ele page abi nakabalimi. Go puma kana bras-para aene-para epe puri pale kana gonumi warili ele page nakabalimi. ¹³ Go puma go kako-nu page nakabalimi: Sinamon-para yabia-para kaa pi lodo kira-ae ele-para repena maara ele-para repena emabo ele-para wain-para wabola-para bret warili palaawa-para wit-para mena gawa sipsip-nupara hos mena-para hos mename yole kaaranu-para kogono madaa adili alinu page abi nakabalimi. Go enaalinu page nakabeme pare nimuna kone wasupa mabebolaaeme. ¹⁴ Go pea-pulu kana yoto mi alinumi go enaalinu go-rupa madaa nateme: Go elere nena lo robaa-para adawe kone suma abala mula pisi pare go raayo ne giyoma dia yaalia leme. Go puma epe yoto meape ele raayo page nena epe au ele raayo page go raayo dialenalo pi-pulu ora dia yaalia.

¹⁵ Go puma kana yoto mi ali medalomamere

go adare-para bisnis kogono abala puma kana adaapu misimi. Go alinuri nimumi go enana radaa pi ele adoma paalame komoma nipu ora mo-para puma piralimi. Gore nimu mo-para aaoma re waru lo piruma go-rupa yaatea: ¹⁶ Kodo waru pia. Go abala nena le agaare ena epena pepena-rupa mapaaoma yoto misi rabu koeyae pisode teme. Abalade nipumi epe kaake pi mamina-para epe mealimi pi mamina-para kale mamina rado rado yamisa. Go puma nipuna tona auri kana gol-me warili ele muma kana yoto waru wi kana aunu page ora epe kaake pi kulubumi page nipuna au waru lisa. ¹⁷ Go pisa pare naare le komea perekealaina go pepe raayo dia yoma pane pula leme. Go page mo ipa ipinu rili alinu page mo ipinu kaboma su rado-para pulalo palia enaalinu page go ipinu runane kogono pi alinu page mo ipa solwara madaa kogono puma kana mi alinu page nimu raayo Babilon su adolalo rekaasimi. ¹⁸ Gore nimumi mo adare repena sulaame kirisa lodo adisimi rabu nimumi puri palo go-rupa lisimi. Go adare-re nipu komea ora puri palea-le meda go-rupa naaaya lisimi. ¹⁹ Go loma nimuna aalunu madaa kege mea awo suma re lo nimuna lo robaa-para kedaa pina pirisimi. Go puma nimumi go-rupa lisimi: Kodo waru pia lisimi. Go adaa adare-para ora koe ele meda epaade lisimi. Go adare-parare ipa solwara madaa pamisade ipinu-na aaraanu nipu nipuna pora pamuma yoto muma kamope-rupa pirisimi. Go pea pare naare le komea pereke tyalaina go adare raboma repo nasade lisimi.

²⁰ Nere yaa-para piri Gote-na ruru enaalinu-

para aposel kogono alinu-para Gote-na agale lakale alinu-para nimi raayome mogo adare raboma repo nasala madaa raaname waru ko-malepape. Gore go enana adare nipumi abalade nimi-para koeyae pisa-pulu Gote-me adoma kose laaoma koe yotome abulisa.

²¹ Go agale abala dialenalomare puri pale ensel medame kana adaalepe meda minasaoma ipa solwara-para maa lopasa. Go kanana kedaare wit-na kili marabuaaoma pelaitabebe pinalo wi ele yaa-pulu keda waru pisa. Nipumi go-rupa pisa rabu nipumi talo: Go mea lopaato-rupare nimumi adaa adare Babilon page go-rupa mea rubawade lisa. Go puma ora dia yaalia-pulu enaalinumi wala mada na-adalimi. ²² Go pea-pulu go adare-para kalawana agale pagape rabi-alo rado radona agale page emaa-pe page biugel page lemede-rupa enaalinumi mada napagalimi. Go puma ele warili kone rado rado wimi alinu page wala ne go adare-para napitimi. Go puma wit marabuape elena e page wala meda napagalimi. ²³ Go puma lam kolo memena pare go adare-para wala meda mada naroalia. Go puma ena ali laapo page repaya au palipide raburi nipuna rome agale meda mada nalala palimi. Abalade nena kana yoto mi alinu pirisimide raburi gore go su raayona nimu mudu pirisimide. Go rabu abalade nena romo malumumi neme su kamaa piri enaali rado radonu makiraside lisa.

²⁴ Gore Gote-me nipuna ruruna yaapi page nipuna agale lakale alinuna yaapi page go adare-para koyasimi-pulu nipumi Babilon piri enaalinu-para koe keda rudu kaloma yaapi ab-

ulisa. Gore Gote-na lore alinumi lu makomasimi rabu koyasimi yaapi raayo wala abuleme.

19

Babilon adare lisa rabu pedo pisimi

¹ Go puma wala werepe neme puri pale agale meda pagisua. Go agalere so yaa-para piri enaali adaapumi Gote-na bi go-rupa minasaasimi: Naame Gote-na bi minasalimina. Naana Gote nipu komeame ade abuna kagaa pirape kone wasupa-para nipuna epe paana puri naa go aaya. Go puma nipu ora puri pale ali piru aaya. ² Gote nipuna kose lape agalere ora waru loma epe redepe le kone yaa-pulu yoto mea rumaalia. Go puma Gote-me pora pami enana koe kedaa rumaaoma kalisa. Go ename Gote-na kogono enaalinu lu makomasa-pulu nipuna go koe elena rudu kalisa.

³ Go puma yaa-parae enaalinumi go-rupa yaalasimi: Aapa Gote nipuna bi mada minasalimina lisimi. Gore repena sulaame mo adaa adare kirisa rabu nipuna lodo so yaa-para koro adaalupu puaoma pisa. ⁴ Go agale lo kiritainalo mo kone makuaae ali mudu 24-para mo pa piri ele ipa maala-para nimu raayome rumu pege puma pirisimi. Go rabu nimu page ali kalunumi page Gote nipuna siaa king madaa pirina beten lo pirisimi. Go puma nimumi go-rupa lisimi: Ora ria yaade. Naame Gote-na bi minasalimina lisimi. ⁵ Go rabu Gote-na ali mudu piri king siaa-para agale meda go-rupa ipisa: Gote-na kogono enaalinu-para enaali raayome

Gote paala komalimi-nupara enaali naraliniu-para ali mudunu-para nimi raayome Gote-na bi minasaalepape lisa.

Sipsip sina ena rumaalalo pisa rabu eda adae kirisa

⁶ Go rabu adaa enaalinu kiritaba piruma agale meda go-rupa lo pirisimi-daa pagisua. Go lalaasimi agalere adaa ipana e nona pisa. Go agalere so yaa-para kululu tyade-rupa lisimi. Go agale lisimi rabu nimumi go-rupa lisimi: Gote-na bi minasalimina. Ali Mundu-ri naana puri pale Gote-le abi nipu ora ali mudu pirina lisimi.

⁷ Go pea-le naame epe kone waru suma raaname waru komamina. Nipu epe puri wia-le nipuna bi minasalimina. Gore sipsip* mena sina ena mealalo yapi di-ri abala rudu lea-le nipuna enare epepe mamina yarera suma pia. ⁸ Gore Gote-me e laade-le go ename ora epe kaake pi mamina muma nipuna to mada maa maarasimi. Go epe mamina-re Gote-na ruru piruma enaalinumi epe kogono pisimide-pulu go mamina yamesimi.

⁹ Go puma ensel-me ni-para go-rupa lagisa: Go agale pepa madaa waru lu sape lisa. Sipsip mena sina ena rumaaoma eda yawae yapidi rabu Gote-me enaali medalomanu yaaloma eda nola ipulupa lea-le nimumi raaname komalimina. Go loma nipumi ni wala go-rupa lagisa: Go agalere Gote nipuna ora agale lagiyalo lisa. ¹⁰ Go rabu niri

* **19:7:** Sipsip menasi ena rumaalalo pisa-airi Yesu Keriso-para lea. Keriso nipuna rumaape enare go su kamaa pimi enaalinu-para lisa. Keriso nipu su kama wala epaliare nipuna enaalinu epa rumaaoma epe su ada-para maa palia. Koro yalo yalo piruape su yaade.

ensel-na age kibu-nane rumu pege puma neme nipu madaa beten toame pisua. Go pisua pare nipumi ni go-rupa lagisa: Neme ni-para go-rupa napape lisa. Niri nena kogono naaki pi. Go pea-le nena amenu raapu kogono pide. Gore enaali raayome Yesu pename mea waalisa-daa ora agale waru pageme enaalinu raapu kogono page pide. Go pea-le nana bi naminasaamina Gote-na bi komea minasaape lo lagisa.

Ali meda kaake pi hos menana koauna pirisa

¹¹ Gore neme yaa-para adisua rabu yaa-na pora gaape loboma hos mena kaake pi meda ipisa-daa adisua. Go hos madaa pirisa alina biri Kone Rulape-para Ora Agale Le Ali go-rupa leme. Go aliri nipuna kose lape kogono epe-rupa rumaaoma nipumi epe kone kama suma yada go-rupa pea. ¹² Nipuna le laapore repena sulaa-rupa roma nipuna kalu raguna adaapu adipisa. Go puma nipuna yogale madaare bi meda lu saabaasa. Go pisa pare nipu kamame go bina re makuaaya. ¹³ Go puma nipuna maarae adaalu mamina-re yaapimi radepesa. Gore nipuna biri Gote-na Ora Agalena Re teme. ¹⁴ Gore so yaa-para piri yada pape ali rado radonu nimuna kaake pi hos madaa piruma nimumi go ali raitamea pisimi. Go puma nimuna to madaare ora epe laplap kaake pi maraoma ora lepo lepo pi ele maraasimi. ¹⁵ Gore mo alina agaa-parare eke waru-ae rai kudu pelaitabisa. Go rai kudumi su rado rado-para piri enaali raayo rabuaanaalia. Go palia raburi nipumi puri pale rimaapu rip-inuma nipumi enaalinu raayo waru surubalia.

Go puma nipumi wain kili igipili ele-para nipuna wain kilina ipa rabuaaniaalia-rupare puri pale Gote-na rono page kone mea katea. ¹⁶ Gore nipuna adaalu maarae mamina page nipuna palaa madaa page bi go-rupa lu tyabaasa: Go aliri Mudu Ali raayona Mudu Ali page Mudu Ali raayome Mudu Ali yaade. Go-rupa lu sabaasa.

¹⁷ Go puma ensel meda naare le-para rekoma aaina adisua. Gore nipumi so yaa madaa pa-muala aasaaya pare puri palo yaaloma go-rupa yalisa: Nimiri Gote-na eda yawe yaaloma nalimina epa kiritalepa. ¹⁸ Gore ali kalununa yogale midinu epa nalimina. Go yogalere soldia alinu-para nimuna surubape ali mudunu-para hos mena-para nimuna koauna pirape alinu-para ora enaali raayona yogale midinu epa nalimina. Go puma kogonome adili alinu page pa piruae alinu page enaali naralinu page ali mudunu page go raayome yogale midinu epa nalimina lisa.

¹⁹ Go rabu neme mo raa mename ade ele-para go su kamaa piri ali mudunu-para nimuna soldia alinu-para nimu raayo epa kiritabaina adisua. Gore nimumi go hos mena madaa pira palae ipisade ali raapu yada polalo pirisimi. Go puma nimumi nipuna yada pape alinu raapu yada pinalo pisimi. ²⁰ Go pisa pare nipumi raa mename ade ele-para makirae gote-na agale lakale alinu raayo karapo ada-para mapaitaasimi. Go makirae gote-na agale lakale alimiri mo raa-para piri elena le agaa madaa napi kogono adaapu pisa. Go puri pale kogonomere mo raa-para piri elena yope palaasa adisimi enaali raayo makiralisa. Go page nipumi repename warili piksa adoma beten

lisimide enaali page makiralisa. Go rabu mo raa-para piri ele-para makirae agale lakale ali mo adaa kubu-para maa rubisa. Go-parare radaa pi repena sulaa-para bisululu rapaalae repena legaa waru rala aaya. ²¹ Go puma hos mena madaa piri alimi nipuna agaa-para opatabea rai kudumi raa mena ele-para makirae ali laapona soldia alinu lu makomasa. Go pisa rabu yaa adaapu biyaa ipuma go alinuna ro epa nabisa rabu nimuna robaa rubitabisa.

20

Satan maali 1,000 karapo palisa

¹ Go rabu ensel meda so yaa-para giyoma ki aditalo epa kilipisa-daa neme adisua. Gore no-para saoma puaede naaku maa ipuma nipumi kedaa pi kope sen page ripinaasa. ² Nipu ora abalade pirisa rabu page ora irulu ripinaa palae wisa. Go kerore nipu abalade piri daliki adaare Satan yaa-pulu ensel-me nipu kope sen-me adiala nipu maali 1,000-rupa karapo ada mapaitaasa.

³ Gore ensel nipu no naaku-para maa lopaoma pora waru poasa. Go puma naaku madaare ele maa lopae raburi dede laari pulade-rupapara garulanaasa. Go pisa-pulu Satan-me su raayona piri enaalinu wala mada namakiralia. Gore nipu maali 1,000 abala dia naloma werepe nipu enaalinu wala makirainalo epena tea. Gore nipu rudupu yapi di-na kepe palia rabu pora pamualia.

⁴ Go rabu neme ali kalununa pirape siaanu adisua. Go page go siaa madaa pimi alinu adisua. Gore Gote-me nimu kale kogonore nimumi kose lape agale pagoma enaalinuna

yoto maa rumaainalo puri kalisa. Go puma enaalinu Yesumi mea waalisade ora agale-para Gote-na agale ria page lakalisimi-pulu lore alinumi go-rupa napipape loma nimuna maa kepelisimi. Go puma enaali wasupanu medaloma page adisua. Go wasupanumi raa-para piri ele-para nipuna repename warili piksa madaa beten nalisimi. Go puma go raa-para piri elena yopere nimuna eno madaa page kinu madaa page napisimi. Go pea-le nimu rekoma Keriso raapu maali 1,000 ali mudu piruma surubalimi. ⁵ Go pisa pare kome enaali medalomare go rabu abi naare raalimi pare maali 1,000 abala dia naloma nimu page rekalmi. Go rabu Gote-me kome enaali marekaape yapi di epalia. ⁶ Gore enaali abala ririna rekalimidere Gote-na epe kone mi enaali yaa-pulu raaname waru komalimi. Wala rana laapo komape purimiri enaalinu mada narabuainalia. Gore ora dia go enaalinuri Gote-para Keriso laapona lodo kirae enaalinu puma piralimi. Go puma nimu Keriso raapu ali mudu-rupa maali 1,000 ru-para piralimi.

Satan-na puri-para nipu page pabo timi

⁷ Werepe maali 1,000 dia yaalia raburi Satan nipu kamaa-nane epenalo karapo ada pora gaape loba palia. ⁸ Go raburi nipu kamaa-nane ipumare go naare ipula pabala re lapone piri enaalinu raayo makirilalo epalia. Go piri enaalinuri nimu Gote-na ruru-para Megok-na ruru laapo piru aaeme. Go puma nimu yada pinalo Satan-me mea makiritalia. Gore nipuna meape enaalinuri solwara mu-rupa epa kiritalmi. ⁹ Go enaalinuri

nimu su rado rado raayo palimiri Gote-na ruru enaalina adare wari piri-para puma kuta palimi. Go adare-para pimi enare Gote-me ranaame waru komalia. Go pea-le repena sulaa so yaa-para ipumare go soldia enaali raayo rabalia. ¹⁰ Go rabu Satan-me abalade nimu makirasae enaaliri Gote-me pora gaape pora poainaloma naakupe-para mea lopalia. Go-parare adaa repena sulaa-para bisululu rala-para suma aalimi. Go naaku-parare raa mena page makirae agale lakale ali nipu laapore abala mea lopalia. Go puma nimu pirumare ribaa page naare paame page e lala piruma radaa kama no piralimi.

Lo kiritape kose adaa rekalia

¹¹ Go rabu neme adaa ali mudu pirape siaa king adisua. Go siaa-re ora kakepu rube madaa piri ali page adisua. Gore nipumi puri paloma agale lisa rabu su yaa laapo pereke yoma pogola pisipi. ¹² Go puma neme abala kome enaali raayo adisua. Go puma mo enaali naralinu-para mudunu-para ali mudu pirape siaa wia-nane rekaasimi. Go puma mo siaa madaa piri alimi buk lobenalo maa kalisimi. Go puma ora eperupa kagaa piramala pope buk page mea lobesa. Go pumare nipumi buk-nupara nimuna pisimide kogono adoma rumaasa. Go rabu mo abala kome enaali raayo kose naloma yoto rumaasa. ¹³ Go rabu abalade ipa solwara-para komisimide enaalinu page marekaalia rabu rekoma epalimi. Go puma koe komape naakumi nipuna makomaape enaalinu page epenatea. Go puma kose pagape alimi nimu raayona kose pagalia. Go puma

abalade nimumi pisimide kogono makuaaoma nimuna kogono madaa rumaawa katea. ¹⁴ Go puma adaa naaku-para repena sulaa adaalepe raalaaya-parare komape kone-para kome enaalinu page maa lopasa. Go adaa magomawe naaku repena sulaa rala aaya-parare wala rana laapo pa komapere go-para palimi. ¹⁵ Go pumare kose pagape alimi enaali raayona binu epe buk madaa nasalia-daare nipumi go enaalinu naaku repena sulaa rea-para maa lopalia.

21

Kagaa su yaa laapo opalia

¹ Go rabu neme kagaa yaa-para kagaa su laapo adisua. Go raburi abalana su-para yaa laapo raita dia yoma ipa solwara page dia yaalia rabu wala meda nasalia. ² Go puma neme kagaa opaliade epe Jerusalem su-para siti adisua. Go adisua rabu kagaa adare-re Gote-na su giyoma su kamaa ipisa. Gore Jerusalem su-para siti nipumi au ora epe meda puma saasa. Go auri nogonumi ali polalo raana waru komoma au epe-rupa pemerupa mada puma Jerusalem kagaa go ipisa. ³ Go rabu agale meda mo ali mudu pirape siaa king wisa-para puri paloma go-rupa lisa: Pagalepa. Abiri Gote-na kagaa adare-re nipuna enaalinu raapu aaya. Go pea-le nipu nimuna rikirana salia rabu nimi nipuna ruru enaali piralimi. Gore Gote nipu nimu raapu piralia-pulu ora nimuna Gote komea raapu piralimi. ⁴ Go rabu nipumi nimuna lo pimi re ipa raayore dia yaalia. Go

puma enaalinu nimu wala nakomoma lo robaa-para kedaa page wala namealimi. Go pumare nimumi re page wala mada nateme. Go puma nimumi radaa page wala nanalimi. Go puma abalana su yaa laapore ora dia yaalia lisa.

⁵ Go rabu ali muduna siaan king madaa piri alimi go-rupa lisa: Neme ele raayo kagaa warialua lisa. Go puma nipumi ni wala lagisa: Neme go agalere pepa madaa tyape. Go agalere ora agale ria enaali raayome go agale madaa kone rulalimina lisa.

⁶ Go loma nipumi ni wala go-rupa lagisa: Go ele raayore dia yaade. Niri ora abala ririna page piramala pisuade abi page pa pitua wala werepe page pira-ma palua. Niri ora ele raayona re pi. Go pea-le enaali raayome ipa nalame komalimi-daare neme mo ipa epe ade abuna kagaa pirape ipa yokea-para maa mapiraalua. ⁷ Gore enaali raayome yada pu kiraloma koe ele giyalimi rabu neme epe kone katoa. Go puma ni nimuna Gote pitua rabu nimu nina si wane-rupa piralimi.

⁸ Go pea pare paalame komoma pogolasaemedede enaalinu-para kawae madina enaalinu-para koe pugu pi kone suma piri enaalinu-para enaali lu makomaemedede enaalinu-para pora pami enanu-para romo malu saapiri enaalinu-para remo aapa minasaaeme enaalinu-para makirae agale le enaalinu-para go raayo nimu no magomawe repena sulaa-para bisululu rapaalae su naaku-para mea lopalimi. Go naakuri rana laapopa komape su yaa-pulu radaa no piralimi lisa.

Kagaa Jerusalem su adisua

⁹ Go puma ensel ki medana luma medane laapo pirina meda ni piri-para ipisa. Go ensel nipu dis ki medana luma medane laapo saapiri ensel ipisa. Nimuna dis-nuri werepe epape koe ele pabo wisa. Go ensel-me ni go-rupa lagisa: Ipu. Neme sipsip sina were ne maa waatoa. Abi nipumi pena go meaaripa. ¹⁰ Go rabu Holi Spirit ni madaa puri paloma epa pirisa rabu ni ora rudu so-para lamua pisa. Go raburi nipumi ni go epe adare kagaa Jerusalem su-para siti mea waalisa. Go siti-ri Gote so yaa-para giyoma su kamaa ipisa. ¹¹ Go puma su kamaa ipisa rabu Gote-na epe paana purimiri go adare-para roasa. Paa nipu lepo lepo aatade ru pare ora epe kana jaspera roasa. Go kana jaspera madaare kana yoto waru muma nipuna auri ora pename wasa madaa ademede-rupa pisa. ¹² Go adarena pisimi papere ora adalupe puma adare maaoma kutapu wisa. Go papena pora gaape 12-pela lobo wisimi-pare ensel 12-pelame pora gaapenu surubisimi. Go pora gaape komea komea madaare Israel enaalinu nimuna ruru 12-na bi rado rado lu sabaasa. ¹³ Go puma naare ipula-nanere pora gaape repo lobesimi. Naare pabala-nane pora gaape repo puma lobesare meda-nane repo meda-nane page repo puma lobesa pare makiritaaoma 12-pela warisa. ¹⁴ Go adarena papere nipuna irima yaruape elere kana 12-pela yaruasimi. Mo kana 12-pela madaare sipsip mena sina 12-pela disaipel-na bi luma saabaasimi.

¹⁵ Go ensel ni raapu agale lisipa rabu nipu go adarena naba mulalo kana gol-me warili el-eme meda saapirisa. Gore nipumi adarena pora

gaapenu page pape page robo mulalo puma go ele saapirisa. ¹⁶ Go adarena robore ora perali laapo page maluae laapo page gore ora epe-rupa komea nona pisa. Gore rudu rabulaoma page adaalu ke-nane page raita komea-ae pisa. Gore ensel-me ada mada mulalore nipumi kawi paala muma ada mada misa. Nipuna kuni laapore adaalu gorupa 1,5000 mail misa. Go puma mo adana malue ke-nane laapo robo suma wisa raburi ora komearupa aasa. ¹⁷ Go puma ensel-me pape pisa. Go puma pape rekae-rupana madaa misa raburi 144 mita pisa. Go ada robo wisa kawi palaare alinumi ada robo salemede-rupa ensel-me page komea go eleme robo wisa.

¹⁸ Go adare pape warisa kanare jasper-me warisimi. Go puma mo adare-re kana gol-me warisimi. Go pisa pare go adare-re wasa palae madaa lepo lepo yaatae aasa. ¹⁹ Go puma mo adarena pape yamanu kebe li kanare Gote-me kana yoto ora adaalepe kana rado radonu muma mo adare-na saasa. Gore ora abala ririna epe au pe kanare kana jasper aasa. Go kana madaare kana sapaia aasa. Go puma kana repore yaako pi-le go kanana biri aget leme. Go kana madaare pa kana kagaa rekele kana emeral leme. ²⁰ Go puma kana supuri kalelo yaako kana laapo aaepe pare sadonikis leme. Gore pa kana kale medare konilian aasa. Go puma pape pi kanare abu pi krisolait aasa. Go puma laapo pa kanare kagaa reke kana beril aasa. Go puma repena komea kanare abu pi kana topas aasa. Go puma ki laapo pegepupa kanare krispores aasa. Go puma ake egali kanare haiasin aasa. Go puma 12-pa

kanare ora kale ametis aasa. Go kana raayore nimumi wariaoma surubisimi. ²¹ Go papena pora gaape 12-pela madaare adaa kana yoto meape epe kana sekere muma warisimi. Go pea pare ora epe adaa sekere komeamere pora gaape komea warisimi. Go adare-na pamuape porare ora epe kana gol-me warisimi-pulu epe-rupa lepo lepo yaaoma kuma pi aasa.

²² Go puma neme go adare-para epe maa lotu ada meda-ae na-adisua. Dia, puri pale Mudu Ali Gote-me page sipsip Si page nipu laapo go adare-para pirualipi. ²³ Go adare-parare naare kasua laaapo naraaya pare Gote nipuna epe paana purimi ma-aulaaomaa roaaya lisa. Go page sipsip mena Simiri go adare-na lam-me pea-rupa roalia. ²⁴ Go pea-pulu su kamaa piri enaali raayore go adare-na paa madaa pirualimi. Go puma go su kamaa piri ali kalunumi nimuna kana yoto meape elenuri go adare-para maa epalimi. ²⁵ Go puma naare paare mo adare-para ade abuna paa palia rabu pora gaapenu paa lobapasalia. Dia yapare go adarena paame su raayo rabualia. ²⁶ Go raburi su raayona au pape ele raayo page kana yoto meape elenu page no adare ru-nane mada maa epalimi. ²⁷ Go palimi pare koe koto pi elenu-para koe ele puma yala mapolaateme enaalinu-para makirae agale le enaalinu-para go raayore adare ru-nane mada na-epa kodobalimi. Gore ora mada dia yapare mo sipsip Simi enaali medalomana biri ade abuna epe-rupa pirape buk madaa abala lu wisa-pulu go enaalinu komeare go adare-para mada puma kodobalimi.

22

Ipa-para repena laapo adisa

¹ Go puma mo ensel-me ora epe pupulae ipa meda waalisa. Go ipare wasupa-rupa lepo lepo palai adisua. Go ipare Gote-para sipsip Si laapona Siaan King rolo-para yokoma ipuma lisanare enaalinu kagaa mapiraape ipa yade lo lagisa. ² Go ipa nipuri mo adarena adaa pora rikirana yokoma ipisa. Go ipa mone pane one pale laapore enaalinu ade abuna kagaa pirape repena page aasa. Go repenana kiliri elala pea rabu kili 12-pela rado elala. Go puma suba 12-pela madaare go-rupa kili elala pisa. Go repena nipuna yore su raayo-para piri enaali raba meape-rupa elea. ³ Go puma ele raayo Gote-me ralu rubalia rabu koe elenu meda go adare-para wala nasalia.

Gore Gote-para Sipsip Mena Si laapona ali mudu pirape siaa king-ri go ada re-para salia. Go puma Gote nipuna kogono enaalinumi nipuna bi minasaoma beten lalaalimi. ⁴ Go puma naame nipuna le agaa adoma nipuna biri naana eno madaa lu sabaalia. ⁵ Go puma ribaame go su wala nasurubalia. Go puma Adaa Gote nimuna naarena paa madaa kone nasalimi. Go pumare nimu ade abuna enaali mudunu piralimi.

Yesu wala epalia

⁶ Go rabu ensel-me ni go-rupa lagisa: Go agalere ora agale yaa-pulu enaali raayome go agale madaa kone rulalimina. Gore Mudu Ali Gote-me nipuna agale lakale alinuri nipuna Holi Spirit kalea. Go pea-le nipumi ni nipuna ensel-me

nipuna kogono enaalinu-para wagepu werepe epaliade ele raayo go-rupa lo makuaanyalo maa rapasa. ⁷ Yesumi talo: Pagalepape. Niri nimi piri-para wagepu epalua. Gore enaali raayome Gote-na agale go buk madaa wia waru pago piralimiri nimu raaname waru komena lisa.

⁸ Go agale ele raayore ni Jon-me pagoma ora ria adisua. Gore neme go agale ele raayo abala pagoma adoba kiritasua rabu mo ensel-me ni go ele raayo maa waalisa-pulu neme nipu rumu pege puma beten talo pirisua. ⁹ Go pisua pare nipumi ni-para go-rupa lagisa: Go-rupa napeape. Niri ne-para nena Gote-na agale lakale amenu page nimina kogono komea pi ali yaade. Niri go buk-para wi agale pageme enaali raayona adami ali pi. Go pea-le neme Gote komea madaare beten loma nipuna bi minasaape lisa. ¹⁰ Go puma nipumi ni go-rupa lagisa: Go Gote-na epalia remaare go buk madaa wia-le neme napagaa sape. Dia-le go ele raayona epaliade yapi diri abala rudu yaade lisa. ¹¹ Go pea-le koe ele peme enaalinu nimuna koe ele ora pa palepape. Go page enaali medaloma koto pi kone nimiri gore ora koe koto pi kone pa pina. Gore enaali medalomame epe kogono palimiri gore ora epe kogono paina. Go page enaali medaloma ora epe redepo le-rupa piralimi gore nimu go rupa pa piraina lisa.

¹² Gore Yesumi pagalepape lisa. Neme wagepu ipuma nimi giape rudu maa epalua lisa. Go puma enaali raayome kogono pisimi-rupa adomare go madaa neme nimuna yoto rumaalua lisa. ¹³ Ni komea-mare ora abalade page pirusuade wala

werepe page piramala palua lisa. Go puma niri ora abala ririna pirisuade wala werepe page pa pitua. Gore ni ele raayona re yaa-pulu ele raayo neme pu kiritalu.

¹⁴ Gore enaali raayo nimuna adaalu mamina-nu waru radepe sumare nimu raaname komo piralimi. Go pumare nimu ade abuna pirape repenana kili mada maa nalimi. Go puma nimu mo kagaa adarena pora gaape-para mada puma kodobalimi. ¹⁵ Go pea pare adarena pape raranere koe kone suma enaalinu raa yana-rupa pirualimi. Go page romo malu saapiri enaalinu-para pora pami ena-para ena yole enaalinu-para enaali lu makomaa-ae enaalinu-para koe remona aapa saapimi enaalinu-para makirae agale le enaalinu-para go raayo adare mopare piralimi. Mo makirae agale le enaalinuri nimu Gote-na adare kagaa mopare piralimi. ¹⁶ Ni Yesuri neme nana ensel nimina lotu ada-para maa rapaoma go agale naa ruru enaali puma lakalisua. Ni komeare Devit-na ruru agepa madisa. Gore niri yapi malalaalo aayade kuba kedo kai-rupa pitua lisa.

¹⁷ Gore Holi Spirit-para mo sipsip mena si laapome talo: Nere nipu lisipi. Go pea-le enaali raayome go agale pagalimiri nimu page epalimi. Go enaali raayome ipa nalame komalimiri epe ipa nola baina lamina. Go puma enaali raayome go ade abuna kagaa pirape ipa nolalo palimiri go ipa epa nalepape.

¹⁸ Go buk madaare Gote-me werepe maa epalide alinuna remaa yaa-pulu ni Jon-me go agale

pageme enaalinu-para puri pale agale madaa go-rupa lagialo: Gore ali medame go buk-na agale raapu pa agale meda makibuma paliare Gote-me nipu kedaa waru katea. Go palia rabu Gote-me go buk-para lisuade koe ele ki medana luma medane laapore go ali katoa. ¹⁹ Go puma ali medame go Gote-na agale meda go buk-para maa rubaliare Gote-me go ali ele rumaaliade pare nipuna ele maa rubalia. Go mea rubaliade elere nipuna ade abuna mapiraape repena kili-para nipu go epe adare-para kodobaliade pora page namealia. Go rumaape elere go buk madaa luma ade abuna laguaayode.

²⁰ Gore Yesumiri go agale raayo madaa nipuna ora agale lea-le loma kone mapiraalimiri go-rupa lalo: Go agalere ora yaade. Go pea-pulu ni page wagepu epalua lisa.

Gore Mudu Ali Yesu ne wagepu nipu.

²¹ Gore Mudu Ali Yesuna epe raba meape kuma pi konere nimi raayo radaa wina. Go yaade. Jon.

Gotena Epe Agale
The New Testament in the East Kewa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples East Kewa long Niugini
copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: East Kewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

62cac9b7-0920-58fe-ad58-f2d4b8fb56bc